

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SONDAGEN DEN 2 JANUARI 1916.

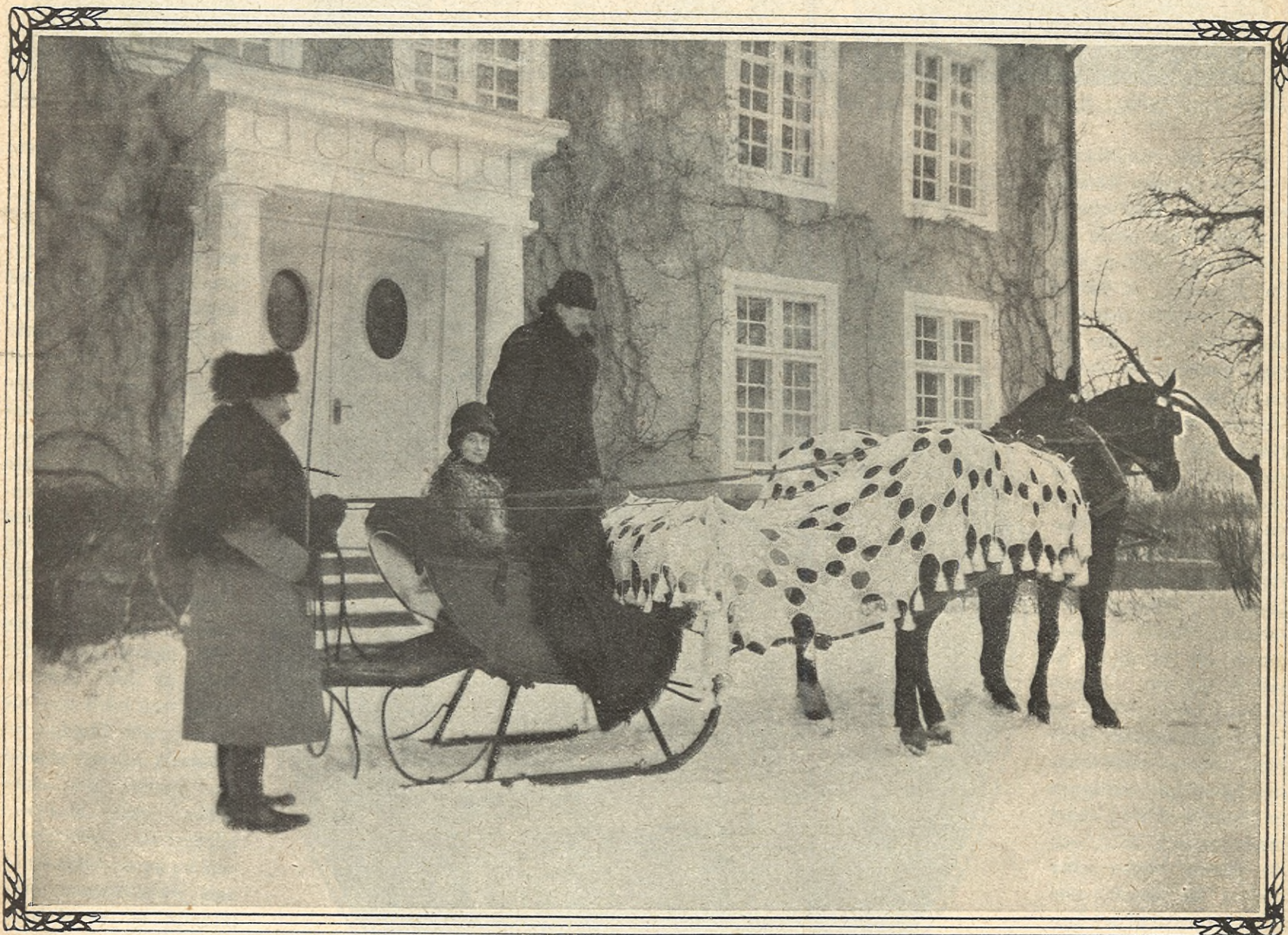
JDUN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELIN WÄGNER.

Julen på Naddö.

Skalden Verner von Heidenstam

och fru Greta von Heidenstam i begrepp att under en af juldagarna 1915
företaga en slädfärd utåt Östgötabygden.

Foto för Idun af F. Borgstedt, Vadstena.

Vid Juletid hos Ellen Key.

"WILD" SKALL GÅ MED JULKLAPPAR. STRAND I VINTERSTÄMNING. JULBOKEN LÄSES

DET ÄR JULBILDER från två af våra främsta svenska författarhem, som inleda och pryda vår nya årgång. Och de båda hemmen, dr Verner v. Heidenstams och fröken Ellen Keys, äro två goda grannar, där de ligga vid hvar sin strand af Vetterns långa sjö. På Naddö har kameran fångat den situation, då skalden och hans hustru en af juldagarna begåfv sig ut på en slädfärd. När Heidenstam far en tur genom östgötabygden omkring Naddö, far han genom ett helt skede af svensk historia. Hvarje gammal kyrka, hvarje ur jorden uppskjulande stenblock, hvarje karaktäristisk formation i terrängen är förknippad med något blad i svensk häfd, och de liksom blicka efter ägaren till Naddö, som gifvit dem nytt lif och färg i sin diktning. — De flesta af våra landskap ha sin skald. När Verner von Heidenstam bosatte sig på Naddö, fick Östergötland sin länge väntade bard, och därför står naturen där liksom hälsan-

DOPPET I GRYTAN

de och domarringens stenar tyckas dansa, då deras skildrare far förbi på medar, som sjunga i julsön. — Å Ellen Keys Strand är det några inblickar i själfva julaftnens begående, som vi äro i tillfälle att delgifva vår läsekrets, tack vare författarinnans älskvärda tillmötesgående. Å den första bilden synas Ellen Key och hennes trofaste gårdvar "Wild" i beredskap att gå ut i omnejden med julklappar, och huru välkomna de blefvo julen 1915 liksom föregående jular, är icke svårt att gissa, med kännedom om gifvarinnans förmåga att i främsta rummet skänka med hjärtat. Den andra bilden visar Strand i högnordisk vinterskrud, den tredje en heminteriör med författarinnan föreläsande ur en af årets julböcker. Å den fjärde förekommer doppel i grytan, ty gamla präktiga julseder hållas i helgd på Strand, hvars stora vackra kök då strålar af all julens fägnad och glädje. — (Foto R. Wallertz.)

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 9.—
Halft år	> 3.50	Halft år	> 4.50
Kvartal	> 1.75	Kvartal	> 2.25
Månad	> 0.75	Månad	> 0.90

Iduns byrå o. Expedition, Mästersamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 1646. Allm. 9803.	Expeditionen: Riks 1646. Allm. 6147.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Högman: Riks 8660. Allm. 402.	Annonskontoret: Riks 1646. Allm. 6147.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 8659. Allm. 4304.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:		Utländska annonser:	
25 öre efter text.	30 öre å textside.	30 öre efter text.	35 öre å textside.
20 % förhöjning för särsk. begärd plats.		20 % förh. för särsk. begärd plats.	

VI UTOMSTÅENDE. Af ELIN WÄGNER.

LÄT OSS TÄNKA OSS ATT VI I stället för att vara skakade åskådare vid randen af världskriget kunde åse det från en mera aflägsen skådeplats utan personligt intresse för utgången. Då skulle detta Europa, som — i akt och mening att lösa sina konflikter, aflasta trycket och skapa en bättre framtid hvar för sin maktgrupp — systematiskt och oafbrutet mörda de generationer, hvilka det skulle tillhört att skapa framtiden, te sig för oss som det mest groteska och vanvettiga af fenomen. Vi skulle finna en viss likhet mellan det blinda blödande Europa och den franske soldat, om hvilken Marika Stjernstedt berättade, att han med bortskjutna ögon och blodöfversköldt ansikte irrade omkring på slagfältet, sökande efter ländstickor för att därmed lysa sin väg. Men ingen af oss kan eller vill uppbringa tillräcklig kallblodighet för att se på detta sätt på hvad som sker. Vi se dramat upplösa sig i enskildheter och vi se dess handlande gestalter.

Vi kunna icke med någon gemensam glosa: galenskap, mordraseri, själfmordslusta brännmärka den vi ge rätt och den vi ge orätt tillsammans eller därmed lägga sten på den enskildas börda, som är nog oerhörd ändå.

Men hur skola vi då reagera? Våga vi som utomstående inte ha någon egen mening alls, äro vi tvungna att i allt tycka som den ena maktgruppen eller den andra? Skola vi också byta religion och bekänna oss till den heliga treenigheten: bajonetten, mörsaren och U-båten? Skola de känslor af vördnad vi måste känna inför lidandet, hjältemodet och tålmodet förplikta oss att utan ett ord af protest åse hvad som sker?

Vi tro att de neutrala utan själfförhåfvelse våga påstå, att deras ställning ger dem en synpunkt på situationen, som inifrån icke kan uppnås, och att det är en naturlig och riktig känsla hos stridens åskådare att önska ingripa på något sätt för att hejda farten före katastrofen. Att den situation, som skapats af vapen, icke kan inom öfverskådlig tid afvecklas endast med vapen, tyckes vara tydligt för utanförstående. Ingen af parterna skall som afgörande och som utgångspunkt för fredsunderhandlingar acceptera den andras seger, så länge den ännu har vapen och män att sätta bakom sin vägran. Insatsen är för stor för att de skulle vilja med förödmjukelse ge upp spelet. Man bör därför räkna med att — så vida intet nytt moment kommer till, utan ledarna få leda ländernas politik efter samma synpunkter som hittills — den ena gruppens jätteansträngning kommer att neutraliseras af den andras, och årsklass efter årsklass sopas bort, hänsynslöst offrade.

Det nya, det som kunde komma ledarna att

Inför det kommande året.

Dikt af BERTIL MALMBERG.

KLANG AF STÅL OCH DÅN AF
lunga

hästars tramp och vagnars färd!

— Våldets vreda åskor ljunga
öfver skakad värld.

Askgrå rymd förmörkas kall,
och mot slina skyar slunga
dyningar sitt återskall.

— Skumma ofred, som föröder
med ditt vilda gissel allt,
lungt ur slagna sår förblöder
skapelsens gestalt.

Dödens fåglar hungra än
— klingor korsas mellan bröder,
blixtrar mellan höfvitsmän.

— — Slagen, bruten, helt förhärjad
under korpars dödsmusik,
svept i sorg och blodigt färgad,
sällsamt ökenlik,
slumrar kanske, då en dag
dödens grymma skörd är bärgad,
jordens hvälfda sarkofag.

År, som nalkas, år, som vänder
dina steg till jorden ned
— bär till timlighetens stränder
evighetens fred!

Se, vi bida himlens bud,
och vi lyfta våra händer
bedjande mot häfdens Gud.

ta hänsyn, det vore om en öfvertygelse började genomsyra de stridande folken, att de måste söka sig fram till ett afgörande på andra vägar än dem, där de nu stå mot hvarandra, fram till en annan domstol, som är rättens. En sådan öfvertygelse finns i alla länder, men den har icke vuxit ut till en oemotståndlig folkopinion.

— Ja, skola vi vänta på det, då så — —!

Men det är inte meningen, att vi skola vänta därpå. Snarare, att vi skola hjälpa till att skapa folkopinionen, sätta i rörelse de dolda krafter under ytan, som ännu icke äro medvetna om sin makt.

Det kan inte hjälpas att man till slut stannar hos kvinnorna, när man söker efter dem, som skola resa denna opinionsstorm mot kriget för en fred, fotad på andra grunder än

vapenlyckans. Det är inte någon öfvertro, ingen vidskeplig dyrkan af kvinnofridsängeln, som är orsaken. Man bäfvar tvärtom inför tanken att icke heller kvinnorna skola våga ta upp ansvaret, att äfven de skola svikta. Funnes det inte som bevis på god vilja en under kriget skapad internationell kvinnlig fredsrörelse, som dock framfört det enda praktiska förslaget till en afveckling af världskrisen enligt rättfärdighetssynpunkten, så skulle man inte våga att alls hoppas på kvinnorna. Traditionen är en väldig makt och kvinnorna som fredsmäklare ett skriande brott mot den europeiska konventionen.

De krigförande ländernas kvinnor skulle lättare kunna förmå sig till detta konventionsbrott, om de insåge, att det finns en annan väg till fred än fiendens krossande. Låt oss sätta oss in i, hvilken moralisk verkan det skulle göra på fredsvännerna i ett krigförande land, om man där finge kännedom om ett af en neutral maktkonferens utarbetadt preliminärt fredsförslag, som visade, att det finns möjlighet att sammanjämka de stridandes rimliga önskingar, visade, äfven om det icke helt tillfredsställde någon part, att det dock är vid underhandlingsbordet freden skall och måste förberedas.

Men vi ha ännu långt dit. De neutrala makterna ha ännu icke öfvervunnit sin tvekan att våga sig på företaget. Psykologiska ögonblick ha kommit och gått förbi, och det är fåfängt att stanna i grämlöse öfver hvad som kunnat räddas af lif och undvikas af elände, af komplikationer, ifall dessa ögonblick beslutsamt blifvit begagnade. Det enda är att hålla ut i fordran på medlingsinitiativ och icke ge tapp.

I Haag-kongressens rapport läses: "A great movement for peace swept through the women of Sweden". Detta är menadt som ett erkännande, men innebär, synes det oss, en fruktansvärd anklagelse. Fredsrörelsen svepte genom våra led, och därefter voro vi igen lika orörliga! Man svarar: vi misslyckades, hela fredssöndagsaktionen sväfvade ju i luften utan kontakt med realpolitiken. — Men det är icke sant, och det skall en dag bli tillåtet att leda detta påstående i bevis.

Därmed huru som helst. Ha de rätt, de som en gång demonstrerat för fred, att lägga händerna i kors och tro att de gjort sin plikt? Deltagande förpliktar. De som voro med om resolutionen till regeringen ha en annan ställning än de ha, som från början sade sig vilja stå utanför af olika skäl.

Ett samarbete var den gången planerat mellan Nordens kvinnor men stäcktes. Skall det inte bli möjligt att ta upp det igen, i någon annan form?

IDUNS KOKBOK

AF

ELISABETH ÖSTMAN

är den bästa kokbok för det svenska hemmet.

Den har redan utgått i 3 upplagor, 30 tusen ex. Pris: Kr. 5:50 inbunden.

KLIPPAN.

Modernaste Fintappersbruk.

Specialiteter:

Finare Post-, Skrif-, Kopier- och Tryckpapper

samt kartong.

Iduns tryckpapper tillverkas af Klippan.

UNDER INDIENS HIMMEL

Intryck från en resa
i Tagores land.
Af Fia Öhman.

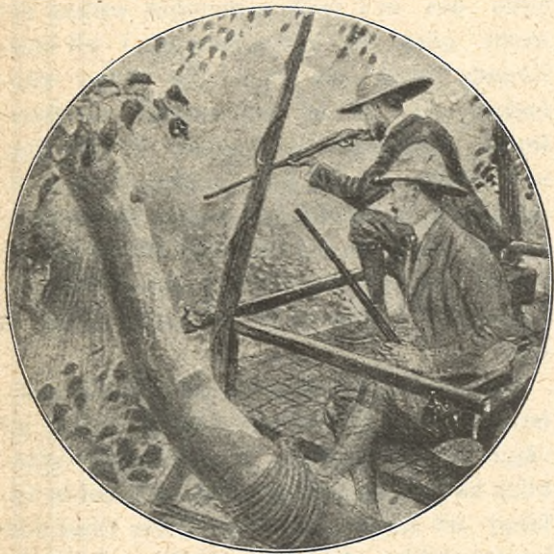
FRÖKEN FIA ÖHMAN, FÖRFATTARINNAN till den serie skildringar från Indien vi börja i årets första nummer, är kanske en af de mest vidtberesta unga svenska damer vi ha. Hon har nämligen besökt så godt som alla Europas länder och vidare genomfarit Malta,

Författarinna ridande på en elefant.

I.
En julhelg i sommarfägring.

hela Egypten ned till Port Sudan, Palestina, Ceylon, och hela Indien från dess sydligaste udde upp till Kashmir, där ännu ingen svenska varit, samt därunder sammanträffat med en hel del märkliga och intressanta personligheter.

Då tigern sköts i Camp.

Mina vänner och jag foro i de till vår disposition ställda järnvägsvagnarne från Sekunderabad till stationen Opitway, hvarifrån automobiler förde oss till djungeln. Vi hade med oss en del tjänare, men de flesta hade medföljt en före oss sänd karavan, med allt bagage. Denna var ganska ansenlig. Fem elefanter, hvilka buro tält och det tyngsta bagaget. Kamelerna äro äfven starka bärare och fingo en stor del på sin lott. Sedan kommo otaliga kärror, dragna af oxar med åtskillig proviant, och sist bortåt ett hundratel män, hvilka buro de ömtåligaste effekterna i en slags korgar, hängande mellan käppar å deras axlar. Det var en egendomlig syn, detta långsamt framskridande tåg. Man kan ej förstå att så mycket folk skall behöfves, men i Indien låter man sig betjänas

Tigern låg där blödande efter ett välriktadt skott

DET AR MOTSATSERNA I LIVET som göra lifvet intressant. Därför kan det nu, då vi ha jul i Sverige med snö och is och ombonade hem, vara af ett visst intresse att förflytta sig till Indien, och se huru julen tillbringas där. Ty någon större motsättning kan man knappast tänka sig. — Sverige, Norden — Indien, Orienten. Där vistades jag förra året vid julen och man har därför uppmanat mig att berätta litet däriifrån.

Orientens gamla sagoländer hägra för vår fantasi som en drömvärld, full af bedårande skönhet och outgrundlig mystik. Men verkligheten öfverträffar dock hvad vår fantasi kan bygga upp. —

Då man återkommit till Norden och till vanliga förhållanden, frågar man sig, om det som man upplefvat därborta under Indiens himmel ej endast var en dröm.

Låtom oss emellertid tillsammans företaga en färd till denna värld och låtom oss tillbringa julen där; den har ju alltid något vackert och ljusande öfver sig hemma i Norden, så ock därute, ehuru af en helt annan karaktär.

Nizam, furste i Deccau, en provins i Central-Indien, hade inbjudit mina vänner, generalinspektör för polisen, Hankin med familj, hos hvilka jag vistades som gäst, att tillsammans med sina gäster tillbringa julen i Camp för att jaga. — Camp kallas den plats i urskogen, som anordnas för att mottaga ett dylikt jaktsällskap.

Fröken Fia Öhman.

af en stab af tjänare och hvarje tjänare ha endast ett visst arbete att utföra.

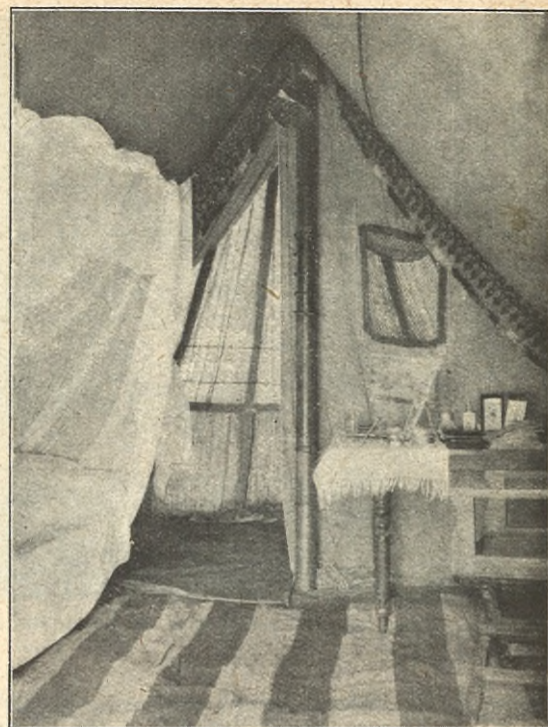
Nu omskapas på ett par dagar urskogen eller djungeln till den mest bedårande orientaliska park. Omkring de hundratals tält, som dittransporterats, grävas och sandas gångar. De härligaste blommor planteras mellan träd och palmer, och från denna lustgård företagas sedan de olika jaktutflykterna.

I Campen har hvarje deltagare sitt eget tält, som består af tre rum, sofrum, fullständigt möbleradt, samt bad- och toalettrum. På marken lägges halm och därofvan vackra stora mattor. Å de bägge sidoväggarne äro ett slags fönster anordnade, fyrkantiga öppningar, hvilka om natten stängas med tjocka gardiner. I ett tält var matsal och i ett annat salong af ofantliga dimensioner. I den förra dukades dagligen för 35—40 personer. Hela framsidan var öppen, hvilket gjorde det ljus om dagen, och på kvällen, då middagen intogs, bereddes man därigenom tillfälle att njuta af det trolska månskenet och af den svalkande luften. De stora tjänarskarorna hafva, så att säga, sin lilla by för sig. Dessamma är förhållandet med de poliser och soldater, hvilka gå på vakt.

De många medföljande djuren ha äfven sitt område, och detta måste vara stort. Ty elefanter, kameler, rid- och körhästar, oxar och kor, får och getter, hundar, höns, kalkoner och ankor, alla dessa kräfva betydliga arealer inne i skogen för att ha det bra och bekvämt. Dessutom fordra automobiler, vagnar

Det yttre af fröken Ohmans fält.

Det inre af fältet. — Sofrummet.

och kärror sitt utrymme. Det hela utgör en värld för sig inne i djungeln.

Julaftonen var strålande! Hvilken underlig känsla att vakna julaftonens morgon ute i ett fält i urskogen och känna en temperatur, som om det vore högsommar.

Girlander af brandgula och eldröda blommor hängde öfver ingången till hvarje fält, samt från träd till träd.

Stora blommande växter bildade ståtliga grupper här och hvar, hvarjämte blommor voro kastade öfverallt på marken — och hvilken berusande doft de utsände!

Efter intagen frukost var anordnad en jakt på and och beckasin. Somliga af sällskapet åkte, andra buros i palakin. Den närmaste föreställningen om detta fortskaffningsmedel får man, om man tänker sig ett omkullstjälp skåp med fönster och skjutdörrar. I detta skåp äro stoppade madrasser, kuddar och draperier. Bekvämt kan man ligga därinne, innan marschen börjat, men en gång "en route", blir man ordentligt mörbulad. Ty de 8 män, som bära palakinen under språngmarsch, lyfta den naturligtvis vid hvarje rörelse. Detta sätt att färdas hade jag

redan varit med om och föredrog därför i dag en ridtur.

Landskapet, vi passerade, var förtjusande och omväxlande. Våldiga träd skyddade oss ibland för solens brännande strålar, små forsar syntes här och där, och snart uppenbarade sig i fjärran den vackra insjö, där andjakten skulle företagas, och bakom densamma förtonade de blånande bergen mot horisonten.

Vi passerade en by, hvarest dess ägare, en rajah, slöt sig till oss. Han var klädd i en lång vid rock af skärt siden, dessutom iförd vida hvita benkläder med volanger nedtill, samt guldbroderade skor. På hufvudet bar han en rund, hög kask utan skärm, hela kasken af guldtyg.

Framkomna till sjön möttes vi af en underlummiga träd uppdukad lukullisk måltid, samt, å särskilda brickor, som skänk af rajahn, allehanda läckerheter, såsom frukter, färska mandlar samt socker formadt och färgadt i underliga figurer. Dessutom förtjusande blommor.

Efter att ha inmundigat de olika rätterna, hvilka naturligtvis smakade oss förträffligt,

Fröken Ohman i indisk dräkt af vit crêpe de chine med äkta guldbroderier.

sattes matchan, d. v. s. den provisoriska ställning, å hvilken vi skulle sitta och vänta på leoparden. — Den oskyldiga lilla geten bands vid en stubbe ej långt ifrån, och den började snart sitt bråkande, ett klagande ljud, som om hon anat det grymma öde vi utsatte henne för.

Vi sulto nu uppe i trädet alldeles tysta, ty människorösten uppfattas på långt håll af de vilda djur, som ej äro vana därvid. Den lilla geten bräkte och bräkte utan uppehåll — men — ingen leopard syntes till. Jag inbillade mig att den ville lura människorna, pröfva vårt fålamod och gripa sitt offer, när vi försvunnit.

Då vi emellertid sultit och väntat en och en half timme, får jag plötsligt se ett brungult djur i hålans öppning... Med blott ett par väldiga skutt har det nått fram till geten och gripit den om halsen med sina klor. Men då smäller första skottet. Leoparden släpper taget, ty skottet träffade dess hals. Den tar ett nytt skutt till en buske ej långt bort. Pang! Då träffar ett andra och nu dödade skott det smidiga, hungriga rofdjuret. Det tumlar omkull utan ett ljud. Leoparden är vår!

Den skicklige skytten var hänförd. Han

begåfvo sig somliga af sällskapet ut på andjakt. De medförda båtarna sattes ut i den vackra insjön, och snart hördes ett ständigt smattrande. Den ena anden efter den andra gick döden till mötes, föga anande att de måste offra sina lif till människornas nöje.

Ej så långt från vår lägerplats syntes ett antal väldiga klippor, och bakom dessa hade spår af leoparder iakttagits. Major Aburthnot, en af de i utflykten deltagande jägarne, frågade mig om jag vore hågad att följa med honom och i bästa fall bevittna, om han verkligen skulle kunna skjuta ett af dessa listiga och kvicka rofdjur. — En sådan fråga kunde blott få ett jakande svar, och med 10—12 shikare (indiska jägare) och en get, hvilken skulle blifva lockbete för leoparden, redo vi bort — denna gång på kamel.

Efter trekvarts timmas färd voro vi framme vid de hemiska klipporna. De sågo ödsliga och nakna ut, och då man vet, att de tjäna som bostad åt urskogens vilda djurvärld, förefalla de än hemskare.

Därinne vistas leoparderna om dagen, om nätterna smyga de sig ut för att söka föda åt sig själfva och sina ungar. Högt i ett träd, ungefär 100 meter från dessa klippor, upp-

Julaftonssamkväm med rajahn (mannen i kasken).

Banjarkvinnor, som dansade juldagen.

Författarinnan, miss Grenwell och en tjänarinna utanför fröken Ohmans fält.

Julaftonsté i Camp.

svängde sin mössa (topic) med ett: Hurrah! gaf mig ett kraftigt handslag, utropande "Tack för god tur — leoparden är er!"

Vi hoppa ner från trädet, springa fram till rofdjuret, som ligger där präktigt och stort, men hemskt i sin skönhet. Vi mätte dess längd, hela 2 meter från nosen till svansspetsen. Shikarerna bära leoparden på en improviserad bår till lägerplatsen, där vi äro väntade med spänning.

Hvilket jubel! En leopard dödas ej hvarje dag. Skjutes den, utan att dödas, då är faran stor, ty då irrar den omkring i trakten, och mer än en djärf skylt har genom ett dylikt skadskjufet djurs angrepp fått sluta sitt lif.

Ett hugg af dess giftiga klor förorsakar alltid blodförgiftning.

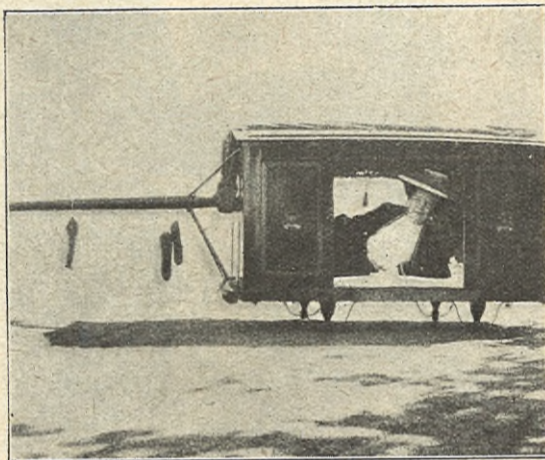
När solen började gå ned, anträdde vår återfärd. Nu red äfven jag på kamel, hvilket gick i svindlande fart. Luffen var sval och färgerna underbara och sländigt växlande. Eldrödt, rosa, gulgrönt, violett, den ena nyansen ej lik den andra i glöd och skönhet.

Efter engelsk sed var på julaftonen ingen särskild fest med julträd och dylikt anordnad. Men festligt var det i alla fall med det klara månskenet och de miljontals stjärnorna. Nattfjärilarne med sina praktfulla glänsande vingar flögo omkring oss, och de glittrande lysmaskarne lyst som diamanter på marken. Natluffen var ljum och tillät oss att dinera i det öppna fältet i uringade klädningar.

Ja, hvilken motsats mot hemma i Sverige, där det antagligen låg snö på marken och kölden bet i skinnet.

Juldagen hälsade oss med samma lifvande

morgonsol som julaftonen, och strålarne gled in i fältet genom det lilla nätfönstret. Detta var en naturens hälsning: "God jul!" — Strax därpå kom människornas julhälsning, kanske för mig ännu mera välkommen. Ty en väldig post från Sverige bars in till mig af min ayal, d. v. s. indiska tjänarinna.

Fröken Ohman i palakin.

Bref, bref, bref i oändlighet, t. o. m. ett telegram från hemmet att allt stod väl till. Post anländer alla dagar med ridande kurir, men huru många dagar detta bud behöfver för att hinna fram, är ovisst. Post från Europa kommer dock blott hvarje vecka.

Frukosten var i dag extra fin. Isynnerhet njöto vi af en sorts mandariner, safliga och stora som de största apelsiner, läskande och

välsmakande. De hade anländt på morgonen från Madras i en stor korg, som innehöll det lilla nätta antalet af 200 mandariner. —

Att betrakta djuren, då de intaga sin föda, hörde till något af det intressantaste som vår Camp hade att bjuda på. Vi gingo bort till deras område, men jag kan ej neka för att elefanternas brummande skrämde mig. De brummade dock uteslutande af glädje, emedan deras skötare nalkades med buskar och grenar. Hade de ej varit fastbundna medels järnkättingar vid väldiga träd, hade de nog gått den välkomna matbäraren till mötes.

Förutom nämnda födoämnen erhålla elefanterna äfven stora korgar, gjorda af tjocka blad. Dessa korgar äro fyllda med ris, som utgör elefanternas älsklingsrätt.

Den skickliga snabeln fattar tag i korgen och stoppar lugnt ner den med allt dess innehåll i det stora gapet. Flera timmar kan elefanternas måltid räcka. De andra djuren nöja sig med mindre kvantiteter, och mindre tid taga de äfven i anspråk för att stilla sin hunger.

I dag måste dock djuren skynda på med sin frukost, ty de skulle föra oss till en tigerjakt. Bud af spejare hade inkommit att tigerspår syntts under natten, och nu gjorde vi oss i ordning, för att äfven, om möjligt, fälla ett af dessa rofdjur. Tigern är invånarnes värsta fiende, ty han äter upp deras boskap, förstör deras bostäder och skadar för öfrigt allt hvad han kommer öfver.

Att jaga tiger är mer inveckladt och dyrbart än att jaga leoparder. Redan månadtal i förväg förbereddes vår tigerjakt. Spår

Sir Alee Pinhey.

Fröken Ohman i begrepp att anträda en ridt på kamel juldagen.

Jägarskaran.

På en stege klev vi upp i Matchan.

hade då uppläckt af spejare, och, för att locka fram tigern, bands vid en trädstam en lefvande ox. Finns tigern i närheten, känner han lukten af oxen och smyger sig till sagda ställe, griper sitt rof och förtär det. Spejarna se se'n efter om oxen är uppäten. Är så fallet, uppsättes ett liknande lockbete ånyo. Tigern blir sluffligen så van att lockas till samma ställe och fortsätta sina läckra måltider å det lefvande fastbundna djuret, att, när jägarne en gång draga dit på jakten, tigern infinner sig, men — nu — för att falla för jägarens bössa.

Då vi alla voro färdiga, bar det af. Förutom de modiga jägarne och jag själf, hade vi ett stort följte af soldater, poliser, shikarer och "beaters", d. v. s. infödingar, som medels trumma söka locka fram tigern. I dag redo vi på elefant, bekvämt och stadigt.

Hvilken obanad väg öfver stock och sten, genom snår och träsk, förbi smala vattendrag och mellan stenrös! Här var en sådan plats där tigern släcker sin först, då ej det eftersträfvade blodet står honom till buds.

En rysning genomlade mig, när jag tänkte, att kanske det sluga rofdjuret helt oförmodadt skulle uppenbara sig och då — skulle få sitt lystmäte, kanske på oss. Men allt gick väl. Vi kommo ut på en väg, hvilken antydts genom hvita, förut dillagda stenar, och efter ett par timmar voro vi framme vid vår bestämmelseort, d. v. s. träden, där matchanerna voro upphängda!

Däri skulle vi nu invänta tigern.

Medels lottdragning fingo de deltagande sina bestämda träd. Min plats blef med sir

Alee Pinhey, guvernör i Hyderabad. Jag klev upp i trädet på en stege, och där sutto vi nu i andlös tystnad, sir. P. med sin laddade bössa i hand, alldeles färdig att fyra af. Alla våra hjälpare försvunno, gömmande sig bakom träd och buskar.

Vi voro visserligen tysta, men i den tropiska naturen höres allid tusentals ljud. Hur har man ej tillfälle att med förvä-

myller af miljontals lefvande lif, hvilka alla lefva för att lefva af hvarandra.

Nu hördes beaters entoniga hojtande. — En zambra hoppar graciöst som en stor hjort, stolt och vacker, prydd med sina väldiga horn. — En knall! Skottet träffade säkert. Han föll och hans lek var slut.

Men nu höres ett vrålande! Det är tigern som rusar fram, ljutande, blodförlig och praktfull att se på. Pang! nu låg äfven han simmande i sitt blod ej långt från oss. Det var ett ögonblick af fasa; jag kände hur jag darrade af skräck och spänning, ja, själfva trädens stammar tycktes mig darra inför närvaron af ett af urskogens grymmaste rofdjur.

Infödingarne skyndade fram, i jubel buro de den slagne hjälten till vår Camp med zambran och annat villebråd.

Återkomna till Camp möttes vi af en hänförende syn. En tänd julgran strålade i skymningen, öfversållad med presenter och godsaker. Den stod ute på planen i den härliga sommarkvällen.

Ack, det var ju juldag i dag, hur kunde man minnas det efter all den spänning vi erfärit och i den omgifning vi vistades. Men nu voro vi i julstämning, och än mer på kvällen, då julbordet var dukadt ute, festligt dekoreradt. — Julbordet — ej i det varma nordiska julrummet, utan ute i Guds fria härliga natur, under den slårnkla nathimlen, bland tropiska doftande växter.

Kulörta lyktor uppsattes och tändes i träden här och där, och för att afvinna ögonblicket ännu mera ljus och stämning hade ett stort bål gjorts. När detta tändes, blef plat-

Folket i Camp.

ning och beundran iakttaga allt som lever i skogen. Det egendomliga suset och brus; löfven, som röras af vinden, prasslet af blad, som falla, fåglar, som sjunga och flyga. Allt detta hafva vi ju äfven i Sveriges skogar, men det vi ej ha äro de granna papegojorna, som skrika så gällt, ej heller aporna, stora och små, som skutta med väldiga hopp från gren till gren, och ormarne, som hväsa, och alla egendomliga insekter, som surra. Ett

Matsalen i Camp under julen: den andra från vänster af de sittande personerna författarinnan. De öfriga: guvernören i Hyderabad, sir Pinhey, löjtnant Dixon, Veronika Hankin och Nini Grenwell. — Infödingar i Camp plocka kokosnötter.

sen som ett ljushaf. — Men det måste vara ljus i kväll, ty en banjardans var anordnad.

Banjarer är ett nomadfolk, som finnes öfver hela Indien, men i synnerhet i denna trakt. Kvinnorna äro mycket vackra och bära en pittoresk dräkt. Kjolen är röd, mycket vid, veckad, rikt broderad i vackra mönster af spegelbitar, fastsydda med olika silken. Kjolen är ej fastsatt vid midjan, utan medels ett bredt skärp strax ofvan höften. Ofverkroppen döljes af en rikt broderad Carmenjacka, hvilken är hopsatt framfyll med ett stort spänne. Midjan mellan koftan och den nedhängande kjolen är bar. Ofver hufvudet, axlarna och ryggen faller graciöst ett rödt dok, äfven detta prydt med spegelbitar och vackra bårder. Ofaliga smycken pryda hals, armar, öron, näsa och midja.

Ett hundratal af dessa kvinnor utförde nu sin dans kring det flammande bålet och det var med stum hänförelse vi betraktade det magiska skådespelet.

Dansen bestod af kroppens böjande framåt och bakåt, armarne höjdes uppåt, sänktes sedan nedåt. Under tiden avancerade de långsamt framåt i takt efter en entonig melodi, som alla sjöngo. I denna deltog äfven det däromkring sittande folket, uppgående kanske till ett tusen personer, klädda i hvita togor. —

Sången blef allt starkare, tills den slutligen växte till extas. Hvilken underbar ljusande julnatt i det froiskt blåa månskenet och i stjärnornas guldglans, hvari Södra korsets stjärnbild skimrade, då natten framskridit. En saga ur Tusen och en natt, oförgällig för ett nordiskt sinne!

Mellanhänder.

Också en krigshistoria.

WASSILI NIKOLAJEVITJ LIGGER framstupa i den smutsiga halmen inne i sin sofsmatt, en urgröpt, timmerklädd jordhåla i skyttegravens fond — och skrifer.

Rundtomkring snarka kamraterna, det är trångt och kvafft med snål belysning utifrån förbindelsegravnen, men Wassili skrifer. Mödosamt forma hans stela, klumpiga fingrar bokstaf till bokstaf öfver den solkiga papperslappen, och sveltten gräver smutsränder i ansiktet ner i det vildt tofviga skägget.

Wassili skrifer till Gud. Han gör det på fullaste, ödmjukaste allvar, ty hans tro är lika barnsligt stor och afrundad, som hans bokstafver äro det.

"Lille far", skrifer han, "detta är Wassili Nikolajevitj, som ber för sin hustru och sina barn, man vill jaga bort dem ur vårt lilla hem, därför att de ej kunna betala längre, och din Wassiljoska har ingenting att sända dem, lille far, skicka mig snart etthundra rubel, jag behöfver äfven själf, ty vi lida brist..."

För den heliga modern och S:t Nepomuk."

Så långt hunnen drar Wassili Nikolajevitj en djup belåten suck och lägger sig att sofva den rättfärdiges sömn.

Men när intendenturofficeren, som har afgående posten om hand, går igenom dagens skörd, finner han ett bref, helt enkelt adresserat: Till Gud. Han stirrar konsternerad på det, vänder det fram och tillbaka i handen, till slut bryter han det och läser. Så brister han i skratt, ett rullande hjärtligt basskratt, slår sig på knäna och skrattar, så tårarna tillra. Och när han ger sig ned till middagen i officerskasinot, i den magnifika villan, lagom långt bakom fronten, myser han godt i

sitt skägg: jo, detta var ett nummer till deserten!

Wassili Nikolajevitjs bref gör lycka, och sedan man vederbörligen roat sig rätt grundligt på hans bekostnad, t. o. m. knäckt ett par extra helor champagne till hans ära, beslutar man en insamling. Den ger femtio rubel, och dagen därpå får Wassili kallelse till regementsintendenten.

— Se här, Wassiljoska, säger han fryntligt, här har du svar från Gud.

Wassili Nikolajevitj ser inte ett ögonblick förundrad ut, men han räknar pengarna två gånger, och andra gången ger han intendenten en snabbt misstänksam blick. Så gör han — utan ett ord — militärisk hälsning och går.

Väl ensam ute i trappan tar han fram en amulett, som han kysser, bugar sig djupt och andäktigt och gör korstecknet. Därpå vänder han sig mot den stängda dörren och hötter hofullt med knytnäfven. Så går han.

Efter nästa aflösning ligger Wassili Nikolajevitj återigen framstupa i den smutsiga halmen i sin sofsmatt — och skrifer mödosamt klumpiga bokstafver på en solkig papperslapp.

"Lille far," skrifer han, "Wassiljoska är dig stor tack skyldig, men nästa gång ber han dig sända pengarna direkt och ej genom intendenturen. Nu fick jag bara hälften af dem!

För den heliga modern och S:t Nepomuk."
EINAR MARK.

Första brefvet.

ARADE SVENSKA ALLMÄNHET!

Du och Idun träffas visserligen en gång i veckan så långt året är, men nu stunda jul och årsskifte och det manar tidningen att i några små privatbref dels tacka Dig för Ditt lifliga intresse för Idun under 1915, dels innesluta ett par ord om hvad redaktionen har i beredskap för att i sin mån bidra till att göra det nya året så angenämt som möjligt för Dig. — Din smak för det verkligt goda inom skönlitteraturen skola vi möta med två verk, som framgingo segrande ur vår senaste stora romanpristävling, nämligen den med första priset belönade romanen "Drottningen" af Anna Wahlenberg, en såväl psykologiskt som i fråga om intresseväckande handling ypperlig hufvudstadsskildring, den talangfulla författarinnans hittills bästa roman, samt "Släktens ansikten" af Gustava Svanström, hvilken eröfrade andra priset och utgör en fängslande norrlandsskildring af betydande litterärt värde. Med grundad förhoppning om att dessa båda verk skola bli Din favoritlektyr under det kommande året tecknar med vördnad och tillgifvenhet

IDUNS REDAKTION.

P. S. Glöm icke att snarast, helst genast, prenumerera på Idun för 1916.

Iduns fria val.

ÖFVERTYGDADE OM ATT VÅR LASEKrets nu under juldagarna undanstökat det förberedande valarbetet, anse vi tiden vara inne att skrida till Iduns fria val.

För denna pristävling gälla följande bestämmelser.

1) Den första öppnade röstsedeln för en viss manlig karaktär lägges å sido.

2) Alla sedlar öppnas och alla röster, som fallit på en viss manlig karaktär, sammanräknas för att utröna, hvilka tre karaktärer som fått de flesta rösterna.

3) Första priset för den manliga karaktärsomröstningen (100 kronor) utdelas åt den först öppnade sedel, som tillfallit den karaktär, hvilken efter sammanräkningen visar sig ha erhållit de flesta rösterna.

4) Andra priset för den manliga karaktärsomröstningen (50 kronor) tilldelas åt den först öppnade sedel, som tillfallit den karaktär, som därefter erhållit de flesta rösterna.

5) Tredje priset för den manliga karaktärsomröstningen (25 kronor) utdelas enligt samma grunder åt den första sedel, som öppnats inom den grupp af röster, som i antal kommer närmast den, inom hvilken andra priset utdelas.

6) På liknande sätt förfares nu med de kvinnliga karaktärerna. De först öppnade röstsedlarna för hvarje karaktär undanläggas, och ett första pris å kr. 100, ett andra pris å kr. 50 samt ett tredje pris å kr. 25 utdelas.

7) Efter samma principer verkställs slutligen prisutdelningen för »det lyckliga paret», hvarvid likaledes tre pris uppställts: ett första pris å kr. 100, ett andra pris å kr. 50, ett tredje pris å kr. 25.

Prisens sammanlagda värde utgör således 525 kronor.

Nedanstående röstsedlar äro afsedda att tjäna de täflande som mönster i fråga om uppställning:

IDUNS FRIA VAL:
manlig (resp. kvinnlig) karaktär:

N:r 13. Ämbetsmannen.
(resp. n:o 14. Samhällsförbättrerskan).

Fröken Anna Borg,
Storgatan 3, Nyköping.

IDUNS FRIA VAL:
Idealäktenskapet:

N:r 1. Finansmannen och
N:r 16. Sportkvinnan.

Hr S. Knutson,
Sundbyberg.

Hvarje läsare har rätt att afge sin röst två gånger, dels för en manlig (kvinnelig) karaktär, dels för idealäktenskapet.

Vi meddela här på nytt en förteckning å de 24 karaktärerna samt de nummer af Idun för 1915, hvari de stått införda:

1. Finansmannen (i n:r 1 af Idun); 2. Husmodern (i n:r 2); 3. Läkaren (i n:r 4); 4. Skådespelerskan (i n:r 6); 5. Diplomaten (i n:r 8); 6. Kontorskvinnan (i n:r 11); 7. Sjömannen (i n:r 13); 8. En utländska (i n:r 16); 9. Konstnären (i n:r 20); 10. Författarinnan (i n:r 21); 11. Författaren (i n:r 23); 12. Den öfvergifna (i n:r 27); 13. Ämbetsmannen (i n:r 29); 14. Samhällsförbättrerskan (i n:r 31); 15. Idrottsmannen (i n:r 32); 16. Sportkvinnan (i n:r 33); 17. Prästen (i n:r 34); 18. Den glada änkan (i n:r 38); 19. Den grånade (i n:r 41); 20. Världsdamen (i n:r 42); 21. Politikern (i n:r 44); 22. Arftagerskan (i n:r 45); 23. Officeren (i n:r 49) och 24. Fru Doktorn (i n:r 51).

De af ofvanstående nummer, som våra läsare eventuellt behöfva rekvirera, sändas portofritt, om 12 öre i frimärken insändas till Iduns expedition. De sändas äfven mot postförskott. Täflingsliden utsträcker till januari månads utgång. Före den 1 februari alltså böra de täflande ha insändt sina röster i kuvert, åsatta välgörenhetsmärke och märkta "Iduns fria val 1916", Redaktionen af Idun, Stockholm.

Och nu till verket, täflingen kan börja!

RED. AF IDUN.

Tiden och fången.

En nyårsfantasi af VIVA BAUER.

DET VAR EN GANG FÖR LANGE sedan en man, som begått ett brott och blifvit kastad i fängelse. Där satt han och hade endast sina egna tankar till sällskap, och de voro allt utom angenäma. Det var ett strängt fängelse, cellen var liten och trång och det fanns ingen möjlighet för honom att meddela sig med yttvervärlden. Men en dag upptäckte han en springa i muren, och vid närmare granskning såg han, att där låg något instoppadt. Han lyckades få ut det och fann till sin glädje, att det var en tunn pergamentsrulle och en gåspenna.

Dessa båda ting blefvo honom nu en tröst i bedröfvelsen. De blefvo en dyrbar egendom, som tycktes honom inrymma tusen möjligheter till frihet. Hans plan var redan färdig. Med sitt eget blod skulle han i glödande ordalag skriva till sina vänner för att tvinga dem att hjälpa honom ut ur fängelset. Snart skulle han föras till rannsaking, och på vägen dit skulle han försöka smugga pergamentsrullen till någon af dem. Nu gällde det endast att finna de rätta öfvertygande orden. Allt ville han skriva: hur han hatade dem som spärrat in honom, hur rätt han haft att begå brottet, hur rikligt han skulle belöna dem, som hjälpte honom ut. Men pergamentsrullen var liten, där fick ej rum många ord; det gällde alltså att välja. Dag och natt grubblade han, men då han en morgon fördes till rannsaking, hade han ännu ej skrivit ett ord.

Han fick sin dom, den löd på lifstids fängelse — och så var där ingenling mer att göra däråt. Inför den stränga verkligheten insåg han hur litet och bräckligt det hopp varit, som han i så många månader hängifvit sig åt, och han glömde så småningom helt och hållet bort den dyrbara pergamentsrullen. Han hade ej rum för annat än en dof hätsk förtviflan; det förvånade honom blott, att han ej för längesedan blifvit vansinnig eller spräckt hufvudskålen mot muren.

Och likväl gick Tiden framåt och frågade ej efter hvilken sorg eller lycka, den lämnade efter sig. Alljämt hade den något nytt att ge, sak samma hur gåfvan mottogs. Äfven till fången kom den en dag på besök. Det var på själfva nyårsaftonen.

— Hvad vill du mig? frågade han slött och reste sig ej ens upp.

— Se hur pass långt du kommit på de här månaderna, sade Tiden och lätade på sitt timglas.

— Hvarst skulle jag egentligen komma, beklagade sig fången. Här har jag nu legat ett halfår, och här blir jag väl liggande tills de föra ut mig som lik.

— Jo jo, småskräffade Tiden obarmhärtigt, det är en och annan som latar sig. Du har ett långt lif för dig, till dig kommer jag på många nyårsvisiter.

— Tack skall du ha! Jag har redan fått nog af dig. Och fången vände sig åter mot väggen.

— Som du vill, sade Tiden och svepte kappan omkring sig. Jag har mycket annat att sköta. Men mitt timglas lämnar jag i alla fall kvar hos dig som nyårsgåfva.

Och så var han borta.

Sedan den kvällen låg fången ofta och slirrade på timglasets. Långsamt, långsamt rann sanden ned, han kunde ej ens se hur den ökades på botten. Och likväl kände han hur obevekligt den rann från honom. Han greps

af en vild längtan att hålla den kvar, att endast ett ögonblick hindra detta grymma obevekliga, som gled honom ur händerna.

— Mitt lif, mitt lif! stönade han. Hvad har jag väl gjort med det, hvad lämnar jag för något efter mig, när jag en gång är ur tiden? Då föllo hans tankar på pergamentsrullen, som han ännu hade kvar. Ja, han måste lämna något minne efter sig, något annat än brottets mörka skugga. Och åter började han grubbla på hvad han skulle skriva. Endast det viktigaste och värdefullaste — men hvad var nu det? — Det forna hafet var försvunnet, han fann ej ett enda af de förbittringens ord, som en gång velat strömma ur hans penna. Alltså var ej detta det största. Men hvad var det då?

En morgon märkte han att en solstrimma föll in genom gallret; en kort stund flödade den in i cellen och lusen små dammkorn dallrade och lekte på den ljusa strålvägen. Och fången mindes sin barndoms lekar, då han sökt fånga alla dessa miljoner dammkorn, som dansade i solen liksom han. Detta var kanske något att skriva om: barndomsminnena. Men hur svårt att koncentrera allt detta i några knappa ord, lika omöjligt som att fånga och samla de gyllene stoffkornen i

Andra brefvet.

ALSKVARDA LÅSEKRETS!

Du fordrar med all rätt omväxling i Din tidnings innehåll; världen är så stor och ämnena otaliga som sandkornen på en hafsstrand. Idun vill därför med kännedom om Din lust för resor i främmande land bli Din ciceron "Under Indiens himmel", i det tidningen skall ge Dig en serie fängslande skisser från Indiens skönaste trakter, författad af en ung svenska, hvilken under sin årslånga färd därute kommit i beröring med framstående indier samt bl. a. gästaf den indiske diktaren och Nobelpristagaren Tagores hem och deltagit i spännande leopardjakter i Indiens djungler. Till yttermera fägnad bli skisserna illustrerade med charmanfä fotografier. Och när Du vill byta de sällsamma upplevelsorna under en tropisk sol mot en mera kontemplativ njutning, får Du stifta bekantskap med "Det kvinnliga litterära Tyskland i vår tid" i form af illustrerade och af diktprof beledsagade essayer öfver moderna skönlitterära tyska författarinnor, af den svenskfödda fru Beatrice Zade i Jena, hvares intressanta monografi "Caroline" Du nog läst eller hört talas om.

Anbefallande Idun i Din åtanke tecknar vördnads- och vänskapsfullt

IDUNS REDAKTION.

P. S. Glöm icke att snarast, helst genast, pronuncera på Idun för 1916.

sin hand... Minnen från hans ungdom gled förbi — men nej, där fanns intet nog värdigt. Hvarken arbete eller kärlek, glädje eller hat... Allt detta hade redan tusentals andra skildrat långt bättre än han någonsin skulle kunna. Och han hade ju endast detta lilla pergamentsblad.

— Nå, hur går det? frågade Tiden, då han nästa gång var ute på nyårsvisiter.

— Dåligt, suckade fången. Kan du inte hjälpa mig?

— Min hjälp har du redan fått, sade Tiden och pekade på timglasets. Mer kan jag inte göra för dig.

Och han reste sig upp för att gå.

— Men ha då ej så brådt, bad fången. Slå dig ned och låt oss språkas vid.

— Jaså, det låter på det viset nu, skräffade Tiden. Jo jo, så äro de allesammans! Antingen ha de mer än nog af mig, eller också vilja de prompt hålla mig kvar. Det blefve just skönt, om man skulle höra på dem alla.

Och han gick rastlöst vidare.

Fången tänkte: Jag vill skriva en sång om Tiden, hur vi borde värda och bruka den som en dyrbar gåfva, hur obevekligt stilla och fort den går fram, hur jag, den ensamme fången, sört dess bortdöende steg, hur djupt jag begrävit alla de svunna förspillda stunderna.

Men aldrig fann han en form nog värdig för denna sång, alla ord tycktes honom tomma och intelsägande i jämförelse med sanden, som rann i timglasets.

Jag måste ge mitt bästa, tänkte han, jag har ju endast denna enda möjlighet. I morgon finner jag kanhända något bättre.

Ären gingo och fången fick så småningom mycket att sköta. Hans fängvaktare hade lagt märke till att han blifvit så mycket lugnare än förr, och de passade på att dra nytta af honom. Ibland sattes han t. o. m. att vakta andra fångar. Men utom fängelsets murar kom han aldrig.

Fången hade blifvit en gammal man, men han hann ej längre med att tänka på hur obevekligt sanden rann i timglasets. Det var först en morgon, då det knappast fanns mer än några sandkorn kvar, som han med förskräckelse lade märke därtill.

Nu måste jag skriva, tänkte han, annars blir det för sent. Och han försökte resa sig upp. Men kraflös föll han tillbaka, och samtidigt runno de sista sandkornen ned.

Tiden stod framför honom.

— Gif mig endast några minuter till! bad fången.

— Omöjligt, sade den obeveklige, nu är det slut.

— Men sången jag skulle skriva, mitt lifs enda stora verk, den blef ju aldrig färdig.

Då vek Tiden åt sidan och bakom honom skymlade fången en annan gestalt, mera stilla och blid, en äldre bror till den rastlöse.

— Sörj ej, sade han till fången, ty jag är Evigheten, och här — han pekade på en bok, som han bar under armen — här står redan allt hvad du velat skriva. Kom med och forlsätt din sång i mitt rike!

Då log fången och sträckte ut sin hand mot Evigheten. Och han dog, lycklig öfver att få lefva kvar i allt tåligt sökande och allt ärligt sträfvande efter sanning och skönhet.

Men människorna sågo ingenling häraf. Det enda som fängvaktarne funno i hans cell var ett utrunnet timglas och ett gulnadt oskrivet pergamentsblad.

Iduns PRISTAGARINNA FÖR ÅRET

Iduns kvinnliga akademi utser fröken Elin Falk i Stockholm.

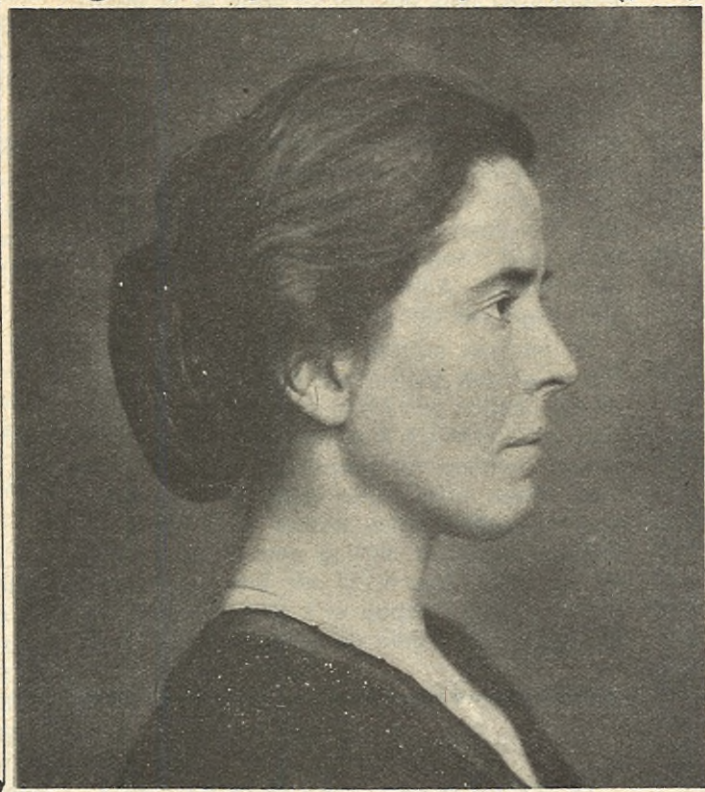
BLAND DE MEDEL VI ÅGA att vidmakthålla det uppväxande släktets hälsa och främja dess normala fysiska utveckling intar den pedagogiska gymnastiken ett framstående rum. Och bland de olika gymnastiska systemen har man ställt främst det, som bär Lings namn, byggdt som det var på anatomisk och fysiologisk grund.

Men anatomin och fysiologin äro vetenskaper, som utvecklas och undergå förändringar; så göra ock pedagogiken och barnpsykologien, på hvilka den pedagogiska gymnastiken äfvenledes måste hvila: naturligt är därför att gymnastiken själf äfven måste utvecklas och förändras.

Den förtjänstfulla gärning för hvilken Iduns kvinnliga akademi denna gång haft glädjen att med Idunspriset belöna den kvinna, hvars bild synes här ofvan, består nu däruti, att hon gjort banbrytande insatser i fråga om den Lingska gymnastikens sunda utveckling.

Hvad är det då som utmärker Elin Falks gymnastiska metod? Själf påstår hon att den icke på något sätt utgör något nytt "system" och att den i hvarje fall icke innehåller något, som inte hvem som helst skulle kunnat hitta på, som studerat gymnastiken historiskt och pedagogiskt och människobarnen fysiologiskt och psykologiskt.

Fröken Falk har nämligen synnerligen grundligt studerat speciellt den svenska gymnastiken, och uti Lingarnes skrifter är hon hemmastadd som få. Uti dessa skrifter finnes bl. a. samladt ett oerhördt rikt förråd af gymnastiska rörelser och lekar. En mängd af dessa hade råkat uti glömska. Elin Falk har framdragit dem och bragt dem till användning i de dagöfningar hon utgifvit till skolornas (närmast de skolors, där fröken F. är gymnastikinspektis, nämligen Stockholms folkskolor) bruk. Vi kunna nu, tack vare detta tillgodogörande af hvad som förut fanns och tack vare de tillägg, som Elin Falk själf gjort, under åtta skolår, bjuda barnen 6-8 olika dagöfningar för hvarje läsår, och den enformighet, hvaröfver man ofta hört klagas, behöfver ej mera vidlåda skolgymnastiken och göra den tråkig.

Elin Falk

Ordnad gymnastik för de yngsta skolklasserna har hittills nästan helt och hållet saknats. Fröken Falk har skapat en småbarnsgymnastik, som förutom det att den är väl lämpad efter de fysiologiska och psykologiska egendomligheter, som äro utmärkande för små barn, tillika kraftigt påverkar deras utveckling i sund riktning. Företagna läkarun-

för friska barn, hvarför äfven dessa dagöfningar äro i hög grad hållningsrättande.

Lägger jag så härfill, att fröken Falk söker att "skola" de naturliga, i praktiska lifvet förekommande rörelserna, så att de kunna utföras lätt och väl, och att hon med direkt därför lämpade rörelseanordningar motarbetar stelhet i hållning och rörelser, så har jag ungefärligen och i största korthet angifvit det väsentliga af hvad som utmärker Elin Falks gymnastik.

I likhet med andra reformatorer har äfven Elin Falk mött motstånd, delvis mycket häftigt, och hennes verk har blifvit missförstådt och vantolkadt. Å andra sidan har hon vunnit uppskattning och erkännande från personer, hvilkas omdöme gäller mycket högt; och en skara lärjungar tillämpar med entusiasm hennes läror. I själfva verket plägar det gå så, att de som verkligen med allvar studera samt pröfva hennes dagöfningar, vinnas för dem mer och mer ju mer de sätta sig in i och tillämpa dem. — Upprepade gånger har det händt att personer, som bevistat lektioner, ledda enligt Elin Falks dagöfningar, utbrustit: "men detta är ju vår veritabla Lingska gymnastik!" Ja, helt säkert är det så, men den Lingska gymnastiken utvecklad, reformerad, pånyttfödd.

Mätte Elin Falk länge, länge få lefva och med sin stora begåfning och okufliga energi verka till i första hand den svenska ungdomens fromma!

KAROLINA WIDERSTROM.

Godt nytt
år

önskas alla våra läsare och
vänner!

Iduns Redaktion.

UR MÖRKRET.

GENOM TYSTNADEN I DET HALF-mörka sjukrummet ljud den sårades stämma, låg och skärande. "Ni har varit så god, syster, men edra frågor äro så många... alla ha ni så många frågor som vilja ha svar... och det finns så litet svar att ge... Se på mitt ansikte, syster Margrete — nåja, eller det som en gång var ett ansikte — tills den där granaten kom..."

Goda och vänliga ha ni alla varit och alla vilja ni föra mig tillbaka till lifvet. Fast jag inte kan se eder, läser min själ dock medlidande i edra ögon.

Därför har jag tegat — en bön har jag icke om det — men om en hjälp, till det skall ni räcka mig handen, syster.

En man hatar medlidandet... Jag känner förödmjukelse i edra mjuka händer, då ni stryker min panna eller lägger fäcket tillrätta omkring... så otacksam är jag. — Ser ni, ni störa mig, ty jag har så mycket att tänka, så mycket att verifiera.

Alltid hviska ni omkring mig, för att ej störa mig — då ville jag att ni skulle tala som människa till människa — så som då, för hundra tusen år sedan, då jag själf var en af er.

Jag är icke en af edra längre och jorden äger mig icke längre — Det är så besynnerligt med det, ser ni, syster, då man lefvat så länge som jag bland de döda — Nu talar jag till er, syster, därför att jag har en bön till er och jag vill gömma den som ett barn gömmer en stor önskan med många gester och ord, innan det vågar sig fram — och för att det inte skall nå er plötsligt."

Syster Margrete lutade sig öfver den sårade: "Säg hvad det är, löjtnant, utan att frötta er med att tala för mycket." — "Inte ännu, syster, inte ännu. Först måste där finnas ett hvarför... ser ni, det är bättre än alla febrila hållfasta förklarings efteråt.

Och nu skall ni inte säga att det är sofftid... och att ni måste gå... Jag har tegat i månader — ni kan ju räkna det som en uppsparad summa och vinst jag vill ha utbetald nu. —

Jag vill inte frötta edra krigsblaserade öron med hur jag kom med — ni vet hänförelsen, den stora stoltheten, då det bar mot fienden — blommor på hjälmarna — hurrarop och sång. Det var bara en naiv poet, syster Margret, detta jag som flöt i strömmen och drömde stolta drömmar om stora dåd, — en man bland män — män, som kämpade... Och döden, ser ni, syster, döden trodde ingen på...

Och sen — verkligheten så annorlunda, ni anar icke den känslan, anar inte... fattig är man — fattig och ensam var jag plötsligt, där jag låg medan helvetet larmade omkring mig och kulan hvisslade — — Det var intet stort i det... bara vanvetligt... oförståeligt. Och ser ni det obestämda begreppet fiende tog form och blef en människa som jag — en människa med tankar och allt det.

Tänkte — jag tänkte ständigt — den måste ju komma den berusande hurrastämningen — hänförelsen, som får dig att glömma, men, ser ni, syster Margrete, allt blef lika fattigt omkring mig, ty jag fortfor att se med nyktra ögon, ända till den dag då granaten — ja...

Aldrig — aldrig släppte mig överklighetskänslan af allt detta — vansinnet — hvar dag väntade jag att vakna — nej — rädd var jag icke.

Fienden stormade ibland mot våra grafvar — och kamraterna tjöto, skreko, sjöngo och berusade sig i gevärseldens rassel och blankt stål. Mardrömskänslan låg tung öfver mig och jag såg bara de döda — och de skälfvande kropparna, som hängde i taggträderna.

En gång — eller var det många? — kommo de ända fram till våra grafvar — en skrånande linje — och solen blänkta på bajonetterna — ända

Ina Almén

Den nya medlemmen i Iduns kvinnliga akademi.

IDUNS KVNNLIGA AKADEMI HAR TILL representant för affärsverksamheten efter fröken Sofia Gumælus å sitt senaste sammanträde utsett fröken Ina Almén.

Fröken Alméns verksamhet har vid olika tillfällen skildrats i Idun. Som affärskvinna debuterade hon först år 1906, då hon blef det nystartade "Svenska hems" första verkställande direktör. Förut hade hennes utbildning och sysselsättning fallit inom det konstnärliga området. Hon har genomgått Tekniska skolan och varit anställd hos Giöbels i 6 år. Då hon blef Svenska hems direktör, kom hon närmast från Norstedts. I sex år stod hon på sin post i Svenska hem och fick se detta företag med öfvervinnande af alla svårigheter gå oafbrutet framåt. Efter den tidsperioden ansåg hon sig tryggt kunna lämna sin syssla i andra händer. Hon stod nu färdig att ägna sig åt en ny verksamhet, hvartill hennes håg länge stått, nämligen vården af de vanföra. Föreningen för bistånd åt lytta och vanföra omlade just då sin verksamhet, och fröken Almén blef föreståndarinna för den utvidgade yrkesskolan och elevhemmet. På denna kräfvande post kvarstår hon alljämi.

Fröken Almén är alltså icke uteslutande affärskvinna, lika litet som fröken Gumælius var det. Men liksom hon har hon verkat som föregångskvinna inom ett nytt fält för kvinnlig affärsverksamhet.

kunde jag icke förstå — Människor mot människor. — — Människor, förstår ni, syster Margrete, som vi andra, med hvilka jag kunde talat om sköna ting, om vi mötts i lifvet — med gemensamma intressen och antipatier — och vi skulle druckit tillsammans — rökt samma tobak... och berättat historier om kvinnor.

Men då jag såg deras ansikten — Syster, de voro alla döda och buro samma mask af frånvarande raseri, endast ögonen brunno och händerna, som höllo geväret eller de röda handgranaterna skälfde efter lefvande kött att förinta.

— — — Döda föllo vi i våra grafvar — döda lågo rundt om oss — tyckte jag var ensam människa inspärrad med vrålande dårar. — — — Rundt om oss lågo ständigt de döda... öfver allt de döda... De döda, syster, det är en egen sak med alla de döda. —

Af Gösta af Geijerstam.

Ser ni, de äro icke döda så som vi tänka oss en död här hemma... Andakten... sorgen... stillheten och allt det där... De äro så alldeles för många... och det är bara smuts, trasor och blod...

Offta, syster, ofta då jag gick där om nätterna lyst jag med min lykta på ett sådant bylte och sade mig själf... omöjligt att detta varit en människa... en son... en älskare... Ser ni, jag har glömt hur lifvet ser ut, syster... bara vansinnets vrångbild sifter kvar på mina döda ögons näthinna... därför har jag en bön till er, syster — och därför talar jag nu.

Ser ni, syster Margrete... först räck mig er hand så jag kan känna svaret af den, därför att jag inte kan läsa i ert ansikte, ty ni skall icke svara mig med ord.

Bland alla läkarens flaskor därborta i skåpet — bland alla de små svarta flaskorna finns en som kan hjälpa mig vidare på den väg... den väg granaten visade mig... Och — ni vägrar, syster... nej, jag släpper icke er hand... er lilla själ gör uppror... nåväl — ännu har jag icke talat till slut, ni skall bara inte afbryta mig, lilla kvinna, öfverbevisa mig kan ni icke — Anar ni hvad det är — en mans genomtänkta beslut? — Äfven vill ni berättat mig att jag har en hustru, syster Margrete — väl, syster — väl! Det är en af grunderna hvarför jag ber er om doktors lilla svarta flaska — en af de stora viktiga grunderna.

Det tystaste, hemligaste i min själ — syster — säger jag er nu — det en man sluter munnen fast om... Hon skall icke se mig, syster, icke lefva med mig, ligga i mina armar, jag som är ett någonting — resterna af en människa.

Och om icke det svaga vansinnet förbarmade sig öfver min hjärna, skulle jag alltid känna den uppoffrande plikten och medlidandet i hennes ömhet och hennes smekningar.

Syster — om hon fick ett barn? En son, förstår ni, syster Margrete, förstår ni — min son — en liten lefvande människa! Jag svor det därute, syster, en natt, medan jag vakade, medan kamraterna sov bland ruttande lik... himlen var gulgrå af giftig rök och jorden vi lågo på var afsvedd och skulle aldrig mera bära blommor och jordens gröda. — Jag svor det, syster — redan då. Jag hade icke rätt att äga en son, jag som sett hur värdelöst lifvet är.

Alla ömma mödrar, systrar och hustrur — om de kunde se de dödar deras kära dö... Mödrarna, syster Margrete, de skulle vägra att föda flere till detta stora vansinne — allt det de älskat — lidit och jublat öfver sina söner, från den dag de kände lifvet röra sig under deras hjärta... allt detta, all deras stolthet och fröjd. — Å — syster, jag har sett dem alla de döda, de ruttande gråa klumparna ingen ens hade tid att begrava — med dem har jag talat och de ha talat med mig... Och ändå väntade jag alltid att deras ansikten skulle bli människors ansikten och att de döda maskerna skulle försvinna. — Genom långa månader väntade jag detta — ända tills det hände — det ni vet. —

Men genom mörkret, syster, kom vansinnet mig sakta i möte, samman med alla dessa lefvande döda och länge låg jag bara stilla och bjöd det välkommen. —

Ser ni, syster Margrete, vansinnet har många former och därför kämpade jag emot till slut... kanhända spärrade man icke in mig med min nya lycka... och läkarna ha många vackra ord.

Så ber jag er åter om den lilla svarta flaskan, syster Margrete, ber er vackert. Ty bilderna äro genomsedda och tråkiga — jag har bläddrat slut och vansinnets medlidande kommer mig närmare hvarje dag... Ni behöfver bara glömma den på mitt bord... en som — icke ser... kan ta fel, ställ den mellan de röda rosorna och min hustrus porträtt... jag tackar er, syster. —

KVINNOFÄGRING PÅ

FRU HEDBERG I "DUNUNGEN"

PUBLIKEN, DEN OBERÄKNELIGA och ibland svårtillfredsställda, fordrar i främsta rummet af en kvinnlig scenisk artist, att hon skall vara vacker. Noga sedt är det en flack fordran. En vacker skådespelerska blir i längden ingenting annat än en scendekoration, därest hon saknar motsvarande talang. Och eftersom scenen är lifvets spegel och människorna ute i lifvet, kvinnorna inte minst, blifvit sparsamt utrustade med fägring, måste enbart vackra skådespelerskor stundom ljuga i sin människoframställning eller också, när rollen så kräver, göra sitt vackra anlete fullt eller åtminstone hvardagligt.

Merendels finna sig de stora artisterna i dessa förvandlingar, medan småtalangerna af fåfänga fuska sig ifrån dem genom att alltid vara lika

FRÖKNARNA HASSELKVIST OCH E. STR.

FRU BOSSE I "DET VIDA LANDET"

FRU RANFT I "FERNANDS GIFTERMÅL"

STOCKHOLMSSCENEN 1915

sköna, förlitande sig på den publik, som hellre godlager skönheten än sanningen och som aldrig lär sig inse identitetsförhållandet mellan de båda nämnda egenskaperna.

Men å andra sidan är mänsklig fägring på scenen och isynnerhet kvinnofägring en mycket betydelsefull faktor och som inte får saknas vid en välkonditionerad teater. Det finns ganska många vackra skådespelerskor vid hufvudstadens scener, hvilka tillika äga lyckan af framstående scenisk begåfning. Idun har här afbildat några af dessa Thalias och Terpsichores prästinnor och kan endast beklaga, att utrymmet ej tillåtit oss att göra det vackra bildergalleriet ännu rikhalligare. Men det kan bli en annan gång. -- --

ARDIN SAMT FRU STEIJER I "MAROUF"

FRU TEJE I "PRIMEROSE"

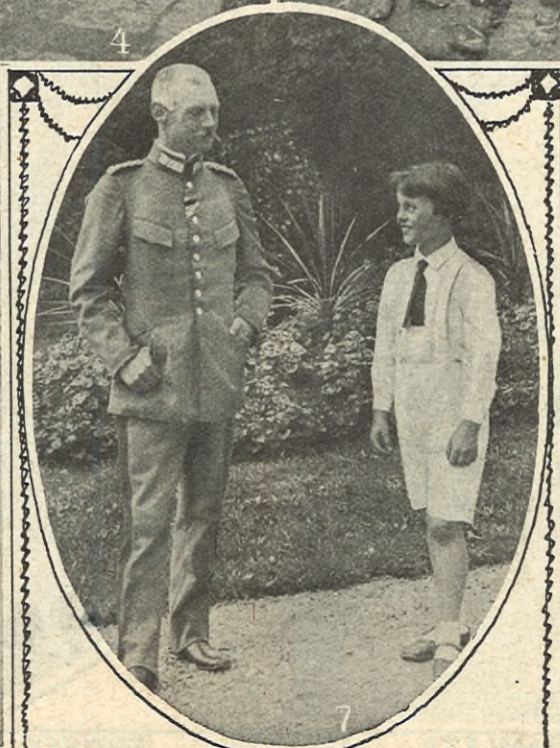
FRU RAPHAEL-LINDEN I "HAMLET"

FRÖKEN EDSTRÖM I "BUTTERFLY"

~ SPRIDDA BLAD ~

1. En bön om fred på den namnkunniga böneplatsen Ossa-Brama i Wilna. 2. En tysk trängkolonn på väg till Krusevac. Marschen går på af regn och snöfall till floder förvandlade landsvägar. 3. Tyska flygare i samtal med serbiska bondkvinnor. 4. Siesta utanför en serbisk bykrog. 5. Serber, som under militärbevakning rengöra forget i Krusevac, hvars

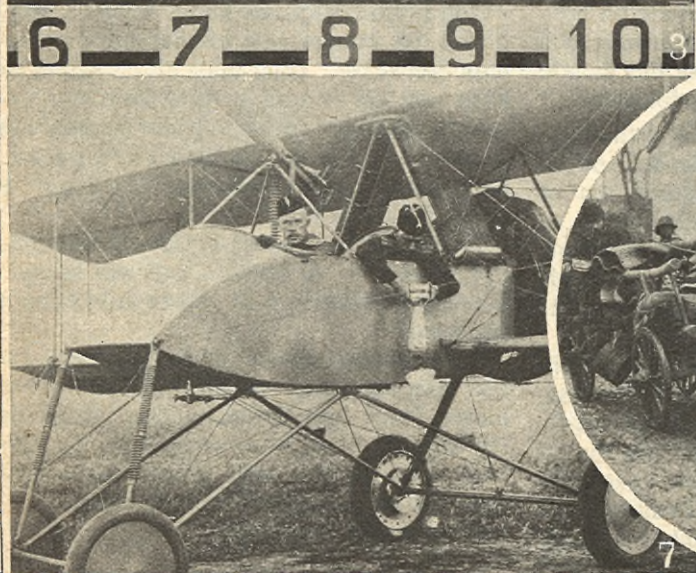
stenläggning ej varit synlig under decennier. 6. En skidpatrull i Vogeserna iakttar fienden. 7. Kronprins Ruprecht af Bayern med sin son. 8. Schweizisk gränsbevakning tågar utför Monte-Rosagletschern (kantonen Wallis). 1. Gebr. Häckel. 2, 3, 5. Presse Photo Synd. 4, 7, 8. Berliner Ill. Gesellschaft. 6. Leipziger Presse Büro.

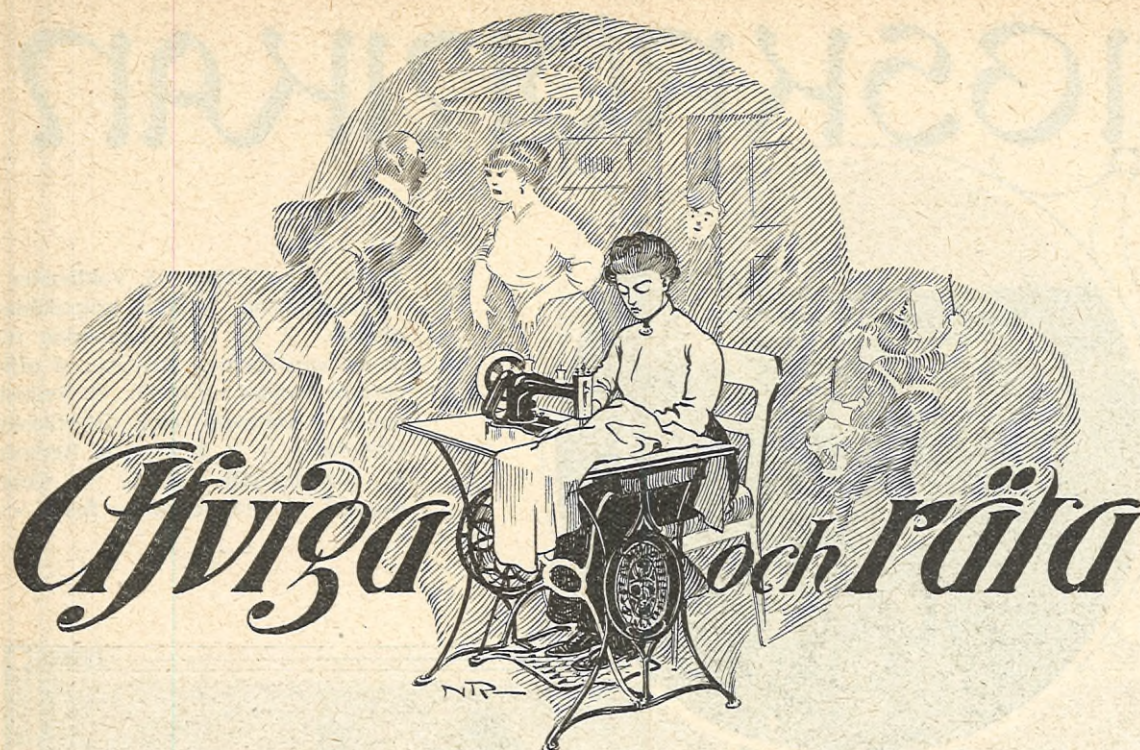

UR KRIGSKRÖNIKAN

1. o. 8. Serbiska bondfamiljer, hvilka flytt undan kriget och nu återvända till sina hem. 2. En middagsmåltid i snöyra. Scen från östra krigsskådeplatsen. 3 o. 6. Passivånget i norra Frankrike. Sjuksysstrar och mödrar med sina små barn fotograferas. 4. Anton Lang, den berömda Kristusframställaren vid passionsspelen i Oberammergau har stupat under striderna i Champagne. 5. Vaktposter i vinterutrustning å östra krigsskådeplatsen. 7. En rysk flygmaskin redo till uppstigning. Den ena af officerarne fastgör en bomb. 9. Serbisk bonde i samspråk med österrikiska officerare. — 1, 3, 4, 6, 8. Berliner Ill. Gesellschaft. 2, 5, 7. Gebr. Hæckel. 9. Presse Photo Synd. :-

derna i Champagne. 5. Vaktposter i vinterutrustning å östra krigsskådeplatsen. 7. En rysk flygmaskin redo till uppstigning. Den ena af officerarne fastgör en bomb. 9. Serbisk bonde i samspråk med österrikiska officerare. — 1, 3, 4, 6, 8. Berliner Ill. Gesellschaft. 2, 5, 7. Gebr. Hæckel. 9. Presse Photo Synd. :-

Sy-Linas intryck af svenskt nutidslif i familjekretsar och annorstädes.

I.

TT NYTT ÅR!

Inte för att det händer någonting särskildt märkeligt, då vi sarna på mors gamla fula dalklocka — som alla fruarna ä så tokiga i och nödvändigt vill köpa, alldeles som om, bara därför att en är sömmerska, en inte skulle hålla på sina familjeklenoder — går mot tolf, så känns det ändå fasligt underligt i hjärtgropen. Och det är som om alla ens gamla minnen fågade förbi i procession, då en sitter så här ensam och funderar.

Inte för att jag hade behöft sitta ensam på själfva nyårsafton. Å nej då!

Sy-Lina är minsann en af de mest eftersökta i stan såväl i helg som söken. Och det var inte utan att inspektorns på Brunnsta blef riktigt stolta, då jag sa att jag ville gå hem redan klockan nio. De ville nog att jag skulle lagt en hand vid supén också. För se Sy-Lina är alls inte dum hvad maten anbelangar heller.

Nog för att inspektorns är rara människor, det är då visst och sant, men så där riktigt fina ä dom inte. För det har jag då märkt att riktigt fint folk trugar inte hvarken med mat och annat. Utan vill man gå, så får man, och vill man låta bli att äta, så får man det också. Fast det ju kan kännas lite snopet, då man liksom väntat att bli bjuden en gång till — minst.

Men se den här kvällen ville jag ha ensam för mig själf och Fingal, det käraste jag har kvar på jorden, sedan mamma dog härom året och pappa blef vansinnig efter eldsvådan.

Det var just en nyårsafton för nio år sedan som gården brann och pappa låg i tyfus, och vattnet var fruset, för det var 39 grader kallt, så att brandkåren kunde ingenting göra.

Se det var just efter den nyårskvällen som jag blef tvungen att säga till Fingal, som jag alltid kallar skeppar Blomqvist, då någon hör det, att nu hade jag fått annat att tänka på än att bli en fattig sjömans fattiga brud.

För nu var det jag som måste sörja för

mamma och småsysterna, då pappa kom på hospitalet och ingenting var försäkradt, och vi måste sluta upp med det lilla bokbinderiet vi hade inne på gården vid Smalgränden, nära "Stadl".

Att Fingal tyckte att det var grymt att vår unga kärlek skulle offras på pliktens altare, som det står i romanerna — jag brukade alltid sluka alla roliga böcker, som kom till verkstaden för inbindning — det var ju gifvet.

Men se Fingal är den finaste karl som finns, och han har aldrig begärt så mycket som så af mig, som jag inte frivilligt velat ge. Utan han blef bara så där blek, ni vet, och sade med hes röst — alldeles som på teatern — att jag naturligtvis skulle göra hvad jag ansåg vara rätt. Men att jag i med- och motvind alltid kunde lita på honom. Och att segla lifvets skuta med någon annan ombord än mig, det komme han ändå aldrig att göra.

Nio år är det sedan dess. Men först i år är det som om jag riktigt förstått hvad skeppar Blomqvist verkligen är för mig. Eller snarare sedan kriget bröt ut i höstas ett år sedan.

Att ha det käraste en har i lifvet ute på hafvet i dessa tider mellan minor, prejningar och beslagtagningar af alla slag — se det är inte likt någonting annat, det kan jag försäkra.

Dom som ligger i löpgravarna och ljuter sitt blod i strömmar för fosterlandet, de är hjältar, och dom skrifver tidningarna om så vackert och fint. Men om hafvets hjältar — utan hvilka vårt land skulle varit utarmadt ända intill mörgen vid det här laget, som rådmann Anderberg sade i jons — säger dom ingenling.

När jag sitter så här i föräldrarnas neruttna mahognysoffa och ser ut genom fönstret, så syns mellan mina stärkta hvita gardiner innanför och balsampopplarna utanför ett sådant där blinkljus vid järnvägen. Och när det börjar blinka och blinka om kvällarna, gå mina tankar till Fingal. Då tänker jag hur han står där på kommandobryggan med hvarenda nerv på kant och spejar i mörkret mot lurande faror och försåt, utan att vara ur

kläderna hvarken natt eller dag. Då krymper hjärtat i hop i bröstet på mig och blir så litet och hårdt som en valnöt. I sådana stunder kan jag inte låta bli att gråla med Gud och fråga honom, hur han kan tillåta krig.

Och medan symaskin rullar mil efter mil och tygväderna glider under mina händer, så tycker jag ofta att det är som som jag flöte med på hafvet, tills att jag plötsligt känner som stick i hela kroppen och då tror jag att det är en mina. Men det är förstås bara min gamla reumatism, som sätter åt mig.

Förra året förstod alla människor mig så bra. De hade i en hast blifvit så allvarliga och känsliga. Ingen skrattade längre åt lilla Sy-Lina, som alltid får tårarna i ögonen för rakt ingenting och ofta får hela Lip-Lina i stället, och alla tänkte bara på att vända och ändra. Ja många af mina gamla kunder försökte pruta på mina stackars två kronor om dagen, därför att allting blifvit så dyrt. Men jag sade dem ärligt som det var — att har det blifvit dyrt för dem, så har det blifvit det för mig också — så någon prutning var jag inte med på.

Men nu!

Hvem tänker nu på att pruta och ändra gammalt och krigets favor? Nu undrar dom bara hur vida kjolarna skola vara och hur korta?

Och inte kan jag just märka någon brist någonstans, fast alla talar om hur "ohyggligt" dyrt allting är. Utom hos militärer, lärare och andra, som lefver på sin lön — men där är det nu alltid smått förstås.

Det är så underligt, då man börjar tänka på människorna och lifvet. Det kommer så lätt för en en sådan här kväll, då man sitter högtidsklädd midt i föräldrarnas bästa soffa, hur konstigt allt kan vara.

Att det inte bara är siden, kläden och broderier, som det finns afviga och råta på — det är då visst och sant, utan också på människorna och lifvet. Ja, till och med på Sy-Lina, fast ingen gitter ta reda på det. Knapast ens hon själf, så utpumpad som hon är när kvällen kommer.

Nu kom dalklockan med första varningen. Den har sina egenheter och vanor alldeles som en gammal hund. Först ramlar det lill i den med en tung duns, sedan morrar den en lång stund och så lill sist slår den. Men är det fullt väder, så nöjer den sig med att bara morra.

Nu, just nu, medan de tolf slagen klinga, möts Fingals och mina tankar hvar han än kan vara. För se utan alla sådana där barometrar, termometrar och krångliga knappar och hjul, som jag sett på bion, finns det allt en liten trådlös telegraf mellan oss ändå.

Han brukar säga att han känner, när jag tänker på honom och att det gör honom så lugn och säker. Tänk bara att en sådan stackare som jag — som är rädd för allting — för åskan, spindlar, råttor och det fasansfullaste af allt: ludna döda djurkroppar, — kan inge en sådan man mod och lugn. Men så är det i alla fall.

Och nu är man redan ett stycke inne på det nya året — år 1916 — och det känns allt konstigt att tänka på de förborgade öden man går emot.

Tänk om jag skulle gå in till Halla-Lovis, hon som har hand om mitt lilla hem och pippiarna Hans och Greta, medan jag är borta om dagarna, och be henne lägga en stjärna. Men nej, jag förs inte. Bättre att ingenting veta och att lägga allt i Guds hand.

Nu och allt framgent.

Slaget vid Marathon.

Af HERCZEG FERENCZ.

Öfversatt af Erik Norling.

EN GYLLENE BULLAN UTFAR-
dades 1222, slaget vid Mohacs
var 1526, Martin Luther föddes
1483, Amerikas upptäckt skedde
1492, den szathmariska freden
slöts 1711, den westfaliska däremot redan
1648. Men när slaget vid Marathon stod,
det vet jag verkligen inte.

Men nog ha vi lärt oss det i gymnasiet. Ja, jag påminner mig ögonblickligt drabbningen in i minsta detaljer. Det var en het som-
mardag; i klassrummet surrade en fjock
fluga, och genom det öppna fönstret hörde
man pustningarna från ett lokomotiv på den
närbelägna bangården. Somliga af pojkarne
sofvo med halflutna ögon, men i salens
bakgrund gick det något lifligare till: där
spelade de större "ljuguett". Jag satt orörlig
på bänken, kastade då och då för anstän-
dighetens skull en blick på den arma pater
Török och läste under tiden i smyg Jokais
"Den nye jordägaren". Den stackars pa-
tern gick med häftiga steg af och an och
explicerade slaget vid Marathon med sin
fruktansvärdt skrikiga falseströst. I dylika
ögonblick såg och hörde han ingenting. Så
snart han fördjupade sig i den klassiska
fortidens historia, liknade han fullständigt
en förälskad tjadertupp.

Då det sedan ringde till tecken på att
lektionstimmerna var slut, hade jag redan

Tredje brefvet.

KÄRA SVENSKA HEM!

När den stora helgen är öfver med dess många-
handa bestyr, julbjudningarnas ljus och sorl slock-
nat och förklingat, de plundrade och afbarrade
granarna burits ut, lifvet fått hvardagsdräkten på
igen — det är då som familjetrefnaden inom hem-
mets fyra väggar blommar upp, när lampan tändts,
husets medlemmar samlats kring det runda bordet
i hvardagsrummet och man åkompagnerar hand-
arbetet med högläsning. Glöm då inte att ur
Idun föredraga en samling skisser "Afviga och
räta, Sy-Linas intryck af svenskt nutidslif i fa-
miljekretsar och annorstädes". De äro skrifna af
en uppburne svensk författarinna, som förfogar
öfver en pigg stil och vaken iakttagelse. — En
annan serie, hvilken också hänför sig till de sven-
ska hemmens hvardagslif, blir "Den moderna hus-
modern och hennes praktiska uppgifter", af Peter
Norden, en författare, som förut i Idun dokumen-
terat sina insikter i hithörande ämnen genom för-
träffliga artiklar. Med utmärkt högaktning och
härtlig hälsning.

IDUNS REDAKTION.

P. S. Glöm icke att snarast, helst genast, prenu-
merera på Idun för 1916.

smugglat min "Nye jordägaren" under bän-
ken. Men pater var ännu inte på långt när
färdig med slaget vid Marathon.

— Med hundranittio två hjältars lif beta-
lade Athen denna seger, som städse skall
förbli det skönaste bladet i dess äras la-
gerkrans...

Vi läto honom emellertid inte tala vidare
utan sprungo upp och skreko i korus: lof-
vad vare Jesus Kristus!

— I evighet, amen! Nästa timme skola vi
fortsätta...

Under mogenhetspröfningen kom slaget
vid Marathon åter på tapeten.

Man frågade mig om den gyllene bullan,
striden vid Mohacs, Martin Luther, Amerikas
upptäckt. Allsammans visste jag.

— Det kan måhända vara nog nu med
detta, menade rektorn en smula blygt och
kastade en frågande blick på censorn.

— Bara slaget vid Marathon också, sade
pater Török och såg bedjande på den mäktige.

Jag lämnade censorn några sekunders
frist för att bestämma sig, och då han satt
tyst, började jag med försvifad beslutsam-
het: Med hundranittio två hjältars lif beta-
lade Athen denna seger, som städse skall
förbli det skönaste bladet i dess äras lager-
krans...

Just där fick jag plötsligt ett häftigt host-
anfall, kippade efter andan och kunde inte
få fram ett ord mera. Denna gång valde jag
instinktivt hosta i stället för ondt i magen
eller tandvärk.

Censorn gaf den stackars pater en ge-
nomborrande blick; rektorn triumferade.

— Det är nog nu!

Jag satte mig ned, i ödmjuk själförsakel-
se som en martyr. I mitt ansikte kunde man
afläsa: O, jag olycksaliga, hvarför blef det
mig inte förunnadt att framsäga slaget vid
Marathon helt och hållet? Men mitt hjärta
det slog kullerbyttor af fröjd, och jag kände
mig "maturus", mogen, visste, att jag från
och med idag kunde få gå på kaféerna och
att ingen människa i världen än en gång
skulle fråga mig, när slaget vid Marathon
var.

Då jag sedan kom till universitetet, sporde
man mig om åtskilligt. Man undrade, om
jag kunde spela biljard och om jag förstod
mig på tarok.* Senare om jag lärt mig
fäkta, om jag verkligen skrivit på den eller
den växeln, lämnad till inkassering, och
mycket annat. Slaget vid Marathon däremot
blef det aldrig tal om. Öfver hufvud taget
hade jag mest att svara på frågor i sådana
ämnen, som jag inte lärt mig någonting om i
skolan.

Efter flera år, då jag redan trodde, att
världen förlängesen glömt slaget vid Mara-
thon, måste jag böta för den där ungdoms-
synden. Det gick till på följande sätt:

Jag hade genomkorsat den grekiska ar-
kipelagen och närmade mig Athen. Jag såg
Akropolis' fantastiska ruiner resa sig i majo-
stälisk ro med sina marmorblock och lita-
niska pelarlabyrinter och där nedanför sta-
den med sina gipshvita hus, sina dammiga,
effer gamla gudar och heroer uppkallade
små gator, fulla af intetsägande larm.

Under hela resan hade jag haft sällskap
med en intagande ung dam: miss Kant. In-
gen kände henne, ingen visste, hvarifrån
hon kom, och själf sade hon inte ett ord om
hvarf hon ämnade sig. Hon reste alldeles
ensam. Med tillbedjansvärd energi banade
hon sig på egen hand väg genom frängseln
i hamnarna och med leende själfmedveten-
het stack hon gaffeln i köttträtterna vid table

* Ett inveckladt tremansspel af franskt ursprung.
Öfvers. anm.

d'höten ombord. Hon bar pincenez och — så
ogärna jag än eljes ser detta instrument på
en ung dams näsa — miss Kant bar verk-
ligen till och med sin pincenez med behag
och elegans. För öfrigt var hon en smärt
och likväl fyllig blondin, hennes ögon mön-
strade iskallt och klokt, men hennes yppiga
begärliga läppar liksom straffade ögonen
för deras lögn.

Det föreföll, som om vi foro mot samma
mål, fastän på skilda router, ty vi träffades
som oftast och förlorade hvarann sedan
åter ur sikte. När helst jag fick syn på hen-
nes nätta läderväska på en afgående ån-
gares fördäck, kände jag ett ögonblicks
barnslig glädje, och när så våra vägar skil-
des i nästa hamn, blef jag helt ledsen till
mods. Det är hvad Heine kallar "landsvä-
gens poesi".

Miss Kant måtte ha varit väl medveten om
att det icke är tillåtet för en ensamresande
ung dam att knyta bekantskaper. I noggrann
öfverensstämmelse med denna regel talade
hon aldrig vid någon ombord, skeppsoffice-
rarna undantagna.

Då "Orestes" hade klarat Matopan-Kap,
mötte oss en vårblast med hög sjögång, och
fartyget började gunga häftigt. Miss Kant
sjönk ihop på fördäcket nästan vanmäktig,
men då jag hjälpsamt räckte henne min
hand, måtte hon mig stolt och föraktfullt
från hufvud till fötter och gick utan att yttra
ett ord ned i sin hytt. Sedan återsåg jag
henne inte förrän i Piräus, där danaiden
just underhandlade med några fiakerkuskar.

Fjärde brefvet.

HÖGT AKTADE PUBLIK!

Nu frågar Du kanske, efter genomläsandet af
de tre föregående brefven: hvar äro småbitarne,
den korta förströrelseläsningen, som icke är ro-
man, icke reseskildring, icke instruktiv artikel-
följd utan helt enkelt den lilla historietten, hvilken
sätter pricken öfver i? Var obekymrad, Idun har
i beredskap åt Dig utmärkta prof på vår nya
svenska berättarkonst af Bo Bergman, Erik Fahl-
man, Johan Nordling, Sigfrid Siwerts, Gustaf Ull-
man, Anna Wahlenberg, Elin Wägner m. fl. och
därtill som omväxling, talangfullt utförda öfver-
sättningar af klassiska och moderna författare så-
som Puschkin, Heyse, Zola, Thomas Mann, J. P.
Jacobsen, Friedrich Hebbel o. a. Konst, litteratur
och teater skola också bli så allsidigt belysta som
utrymmet tillåter, och åt aktuella händelser ämnar
Idun allfort ägna den största uppmärksamhet.
Därmed sammanhänger äfven vår afsikt att under
rubriken "Ålskvärdt och näsvist kring dagens
"on dit" göra korta uttalanden i ämnen eller frå-
gor, som dyka upp ur händelsernas ström och ge-
nom sin art locka till kåserande behandling.

Med de bästa hälsningar
IDUNS REDAKTION.

P. S. Glöm icke att snarast, helst genast, prenu-
merera på Idun för 1916.

Och nu stod miss Kant oväntadt bredvid mig i Akropolis på Niketemplets marmortrappa, detta tempel som Perikles lät uppföra till minne af slaget vid Marathon. Inte heller nu tog hon någon notis om min tillvaro. An mindre brydde hon sig om den där påträngande fransmannen, som skuttade omkring bland Parthenons kolonner och redan hade mutat uppässarna ombord på Orestes att ge honom en plats vid table d'hôten in till miss Kant.

Alltså, jag upprepar: miss Kant stod där bredvid mig. Pincenezen höll hon i handen och försänkt i tankar blickade hon ut mot det dimgrå fjärran. Blåsten hade rufsaf om hennes hår litet vid pannan, och öfver hennes ansikte, som stolheten annars gaf ett något hårdt uttryck, låg ett kvinnligt, nästan vekt drag.

Jag hade den bestämda uppfattningen, att miss Kant i detta nu öfverlade med sig själf, hur hon bäst borde knyta an ett samtal med mig. Säkert var hon mätt på sin eviga förtegenhet och längtade att åter vara kvinnan från förr, åter få lyssna till några komplimanger, några galanta anspelningar.

Den puckelryggiga föraren beskref under tiden med sin knarande slämma traktens märkvärdigheter. Där borta se vi de nyfiska bergen, sade han, och till höger, den blåa bergstoppen där, är Pentelikon, berömdt för sina marmorbrott . . .

— Och på andra sidan bergel, frågade miss Kant.

— På andra sidan berget är återigen haf, just den marathonska bukten, där det ryktbara slaget vid Marathon utkämpades.

Slaget vid Marathon. Se där hade jag ju ändå ett litet ord med i laget. Halft vänd till föraren började jag:

— Med hundranittio två hjältars lif betalade Athen denna seger, som städse skall förbli det skönaste bladet i dess äras lagerkrans . . .

Miss Kant vände sig genast mot mig. Ett ögonblick såg hon på mig tyst leende. Därefter frågade hon med mjuk, en smula beslöjad röst: åh, pardon, min herre, när var slaget vid Marathon?

Slaget vid Marathon! Om hon ändå hade frågat efter den gyllene bullen eller striden vid Mohacs eller Luther eller Amerikas upptäckt, allt det som jag visste. Men nej, naturligtvis just slaget vid Marathon skulle hon ha reda på. Skolrummets instängda ångestluft kom plötsligt öfver mig, den stackars pater Töröks falsstämman, det pustande lokomotivet där

utanför, "Nye jordägaren", allt detta lefde upp igen, och i samma ögonblick fick jag i följd af någon sällsam idéassociation ett häfligt hostanfall, begynte kippa efter andan och kunde inte få fram ett ord vidare.

Missen betraktade mig förskräckt, och föraren bultade mig i ryggen, ifrig och ängslig. Förmodligen fruktade han, att jag skulle bli liggande död här på Niketemplets marmortrappa som det hundranittiotredje offret för slaget vid Marathon.

Då jag åter kom till mig själf, fick jag se miss Kant redan uppe vid Parthenon. Fransmannen fjantade artigt beställsamt omkring henne, han gestikulerade häfligt — kanhända beskref han just slaget vid Marathon — och miss Kant lyssnade, med ett småleende, tycktes det mig. I den stunden beslöt jag, att aldrig mer lära mig något om slaget vid Marathon. Miss Kant till ära skall denna fläck i mitt minne förbli tom.

Komedianter i dimman.

AF ELISABETH KREY.

BBROAD WALK I KENSINGTON Gardens gingo grupper af engelskor i söndagsstass med herrar som buro deras bönböcker, och en mild flirt pågick under de hundraåriga höstliga lindarna. Hvar och en af dessa grupper tyckte sig vara landskapets medelpunkt, trodde att de vackra ärevördiga träden planterats där för flera hundra år sedan, för att de just nu skulle få gå där långsamt och bekymmerslöst, utan mål, och att solen sken genom höstdiset, dämpadt och utan att bränna för deras höga nöje. Den svenska flickan, som slagit sig ner på en stol vid dammen tyckte i sin tur, att engelskorna med bönböcker och uppvaktning, de hoppande barnen med uniformerade sköterskor

och rashundar hade placerats där som på en scen för att i någon mån förströ hennes melankoli. Hon satt som åskådare i salongen, och det där på scenen hade upprepats tusen och åter tusen gånger i denna utsökta parkdekoration. Det var ett brottstycke af en komedi af Goldsmith eller Sheridan, och om hon ville anstränga sig, skulle hon kunna säga hvilka som hade hufvudrollerna och hvilka som endast staterade. Men det låg något söfvande i atmosfären denna söndagsförmiddag. Det var inte bara töcknet och röken, det var en viss trygg medelklassighet, som de promenerande förde med sig, en välmående ledsnad, som verkade motsatsen till andlig stimulans. Rökelsedoffen från den katolska kyrkan vid Brompton Road, där hon hört mässan, omvärfde henne också. Hon hade gått dit för de katolska besvärjelserna, orgeln och rökelsen, men verkan uteblef. Oron satt kvar i själen och ömmade som en kula i ett sår, och hon ville inte skära ut kulan.

Hvarför skref inte Fred, tänkte hon för tjugoende gången på den sista timmen? Hvad höll honom kvar i Skotland vecka efter vecka? Så slöade hon till igen, och pensionatet med dess trista tidiga söndagsmiddag, som hon snart måste hem till, stod för henne som ett oundvikligt öde i den närmaste framtiden. Hon kunde visserligen äta ute. Men ensam och en söndag, det blefve ännu fristare. Så tänkte hon på att hon var trettio år och borde ha hela lifvet klart och utstakadt i stället för i kaotisk oreda, och

Från den återuppståndna julmarknaden å Stockholms Stortorg. Teckningen af C. A. Olausson. Foto O. Ellqvist.

att Fred skulle fröttna på henne snart, om han gifte sig med henne. Och att det vore oändligt mycket bättre att fara hem till Sverige och bestämma sig för ett engagement, sak samma om det gällde landsorten, än att gå i London och nöta och nöta på tid och nerver i ofruktbar väntan.

Som om detta varit ett beslut, hvilket det icke var, reste hon sig upp och började gå öfver gräset i riktning mot Hyde Park. Hon sköt hastigt fram mellan grupper af herrar och damer, som i sakta mak ströfvade samma väg som hon. En af dessa korrekta herrar i hög hatt, jackett med gardenia i knapphållet och hvita damasker styrde kurs rakt på henne. Hon frodde först att det

var ett misstag, han tog henne säkert för en af sina engelska dambekanta, hon såg precis ut som en engelska med sitt flammmande röda hår och bleka ansikte. Herrn kom närmare. Nej, det var inte möjligt... jo, det måste vara...

— Goddag, jag var säker på att det var ni. Jag har gått rundt om er tre gånger därborta vid dammen. Ni får inte säga att ni inte kommer ihåg mig.

— Carl Elving, visst kommer jag ihåg er! Hvad det var roligt att se er!

— Jag känner mig som Robinson finnande spår i sanden, ni vet. Jag trodde att det var ni, jag kände igen linjerna i er gestalt, men en annan frisyr, andra kläder och ett annat uttryck — delvis. Man kan bedra sig. (Forts.)

Femte brefvet. Veckans pristäfling. Sjätte brefvet.

VARDERADE LÅSEKRETS!

Idun utgår under år 1916 allt fortfarande hvarje vecka i ett stort 16-sidigt, rikt illustrerat hufvudnummer samt en 16-sidig bokbilaga: Iduns Romanbibliotek, som en gång i månaden ersättes af Iduns Hjälpreda för hemmet, den senare redigerad af den kända författarinnan af Iduns Kokbok fru Elisabeth Östman-Sundstrand, hvilken äfven utarbetar Köksalmanackans matsedel för hvarje dag året om. Dessutom medföljer hvarje vecka ett B-nummer, hvars textafdelning alternerande innehåller en rikhaltig Mode- och Handarbetsafdelning eller vår omtyckta Ungdomsafdelning, som bjuder på en god, frisk och underhållande läsning för gossar och flickor, samt dessutom i hvarje nummer Iduns Tidsfördrifsafdelning, där som hittills hvarje vecka utdelas 2:ne pris å 10 och 5 kr.

En förmån, som äfven nästa år kommer alla Iduns fasta prenumeranter gratis tillhanda, är dessutom att nämna i Iduns Julnummer, hvilket sedan länge genom sin litterära innehållsrikedom, stödd på bidrag från våra bästa författare, står främst i raden af samfliga julpublikationer.

Högaktningfullt

IDUNS REDAKTION.

Pristäfling nr 1. Tolf kvinnomod.

Två penningpris: 1 å 10 kr. och 1 å 5 kr.

Två af ofvanstående tolf dräkter förskrifva sig från det gamla Grekland och Egypten, en från vikingotiden och de öfriga från åren omkring 1400, 1500, 1600, 1760, 1815, 1845, 1865, 1879 samt 1895.

Det gäller nu att placera hvarje dräkt till sin tidsperiod; således fundera ut när n:r 1 bars, till hvilket år n:r 2 hör, när n:r 3 var på modet o. s. v.

Lösning insändes, undertecknad med namn och adress, till Red. af Idun senast den 22 jan. 1916. Å kuvertet, som skall vara försedt med Svenska nationalföreningens mot tuberkulos välgörenhetsmärke — finska deltagare få använda det finska märket — bör angifvas "pristäfling nr 1".

De två första rätta lösningar, som vid den därefter verkställda granskningen påträffas, erhålla följande penningpris: Ett första pris 10 kronor samt ett andra pris 5 kronor.

Manuskript och bref

af redaktionell natur torde alltid adresseras till Redaktionen af Idun, ej till någon särskild medlem af densamma.

ETT SLUTORD!

De fem brefven måla ingenting om tidningens program; men — behöfves egentligen något ordande härom? Idun begynner nu sin tjugononde årgång som de svenska hennens och kvinnornas tidning och därmed är sköldmärket visadt och allt sagt. Vi ämna orubbligt följa den af grundläggaren en gång utstakade linjen, men på samma gång hålla oss i kontakt med tiden och dess strömningar — aldrig vika, utan ständigt gå framåt, och därför säga vi till alla våra vänner och gynnare: Väl mött 1916!

Prenumeration å Idun kan verkställas å alla postanstalter, hos hrr bokhandlare och de flesta tidningsförsäljare öfver hela landet. Priset är: för helt år Kr. 6: 50; halfår Kr. 3: 50; kvartal Kr. 1: 75. Lösnummerpris som förut 12 öre.

Som Du finner bibehåller tidningen alljämt sitt låga pris, trots sitt rikhaltiga innehåll och de betydligt stegrade kostnader detta innehåll betingar. I förvissning om Din uppskattning häraf tecknar med största tillgifvenhet

IDUNS REDAKTION.

P. S. Glöm icke att snarast, helst genast, prenumera på Idun för 1916.

SVALÖFS

**SNABBKOKANDE
KORN-
FLINGOR**

tillverkas under sträng tålkarekontroll utfestufande af bästa svenska tvåradiga korn, tift gröt, vätling, soppor, puddingar, bakverk, tebröd, pannkakor m. m., en vätsmakande, näringsrik, lättsmätt och fullkomligt ren föda samt att få i hvarje vätsorterad specerifand.

**Allmänna
Svenska Utsädes A.-B.,
SVÄLÖF**

(3-4 kardemummor), 3 ägg, 4 hg. tvättadt smör.

Till pensling: 1 ägg.
Beredning: Mjölet siktas. I en tredjedel af mjölet söndersmulas jästen, hvarefter mjölet tillsättes, och degen, som bör vara lös, arbetas hastigt, rullas på bakbordet till en bulle, på hvars översida göres ett kors. Degen lägges i en spillkum, övertäckes och får stå på varm plats omkr. 1 tim. för att jäsa upp. Då inarbetas saltet, sockret, kardemummorna, om så önskas, och äggen, ett i sänder. Mellan hvarje gång ett ägg tillsättes, arbetas degen 5 min. och mera mjöl tillsättes, så att degen blir lagom fast. Den utkaflas därefter till en kaka af 1 1/2 cm. tjocklek. Smöret lägges i flockar därpå, och degen sammanviktes tredubbel och därefter åter tredubbel, på samma sätt som en servett vikes. Degen utkaflas åter, hoplägges på samma sätt, och detta upprepas 3-4 ggr eller tills smöret är väl inarbetadt. Degen lägges därefter i ett fat, täckes öfver och får stå i mättligt varmt rum 6-8 tim. Efter 3 tim. hejdas jäsningsen genom att lägga degen på mjöladt bakbord och klappa den med handen. Den lägges därefter tillbaka i fatet och får jäsa ytterligare 4-5 tim. Degen lägges då i bricchoformar, penslas med ägg, får jäsa upp och gräddas i varm ugn. — Den kan äfven formas till små runda bullar, i hvars midt göres en liten fördjupning, hvori lägges en bulle af en liten nöts storlek. Behandlas som föregående. Serveras till kaffe eller te.

Blanc-mangé med mandel (f. 6 pers.). 50 gr. sötmandel, 3 bittermandlar, 3 del. mjölk, 4 del. tjock grädde, 125 gr. socker, skal och saft af 1 apelsin eller litet apelsinensens, 6 blad gelatin, 1 del. varmt vatten.

Beredning: Mandeln skällas, torkas i ugn, drivnes genom kvarn och stötes väl med litet af mjölken i stenmortel. Den stötta mandeln, mjölken, grädden, sockret och det finrifna apelsinskalet samt apelsinensaften blandas i en blankskurad kastrull. Gelatinet sköljes i kallt vatten, klippes i bitar, upplöses i det varma vattnet och tillsättes. Blandningen får koka upp under vispning, vrides genom muslin, fylles i vattensköld och sockerbesträdd form och får stelna på is. Formens botten kan med fördel garneras med rödt vingelé. I stället för mandel kan citron, kaffe, nötter o. d. användas.

Kejsarsoppa (f. 6 pers.). 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 1 1/2 lit. klar buljong, salt cayenne, 1/2 del. scherry, eller mader, 3 äggulor.

Beredning: Smör och mjöl fräses 2 min., den kokande buljongen spädes på och får koka under rörning 5 min., hvarefter den afsmakas med kryddorna och vinet. Äggulorna vispas upp i soppskålen och soppan hälls i under kraftig vispning. Serveras mycket varm med oststänger eller äggkulor.

Oststänger (f. 12 pers.). 75 gr. smör, 50 gr. rifven ost, 75 gr. hvetemjöl, 1/2 äggula till pensling.

Beredning: Smöret smältes och hälls i en skål. Den rifna osten och mjölet tillsättes, hvarefter massan omröres väl. Degen får stå en stund att stelna, rullas därefter på bakbordet till en fingertjock längd, som skäres i 5 cm. långa stänger. De vridas två slag eller få vara raka, penslas med äggulan, läggs på en väl rengjord plåt och gräddas vackert rostgula i varm ugn. Serveras ljumma till buljong, afredda soppor och puréer.

Laxmajonnäs (f. 6-8 pers.). 8 hg. färsk lax = 6 hg. kokt, befri lax.

Grönsalad: 2 saladshufvuden, 1/4 tsk. salt, 1/4 tsk. paprika, 1 msk. matolja, 1 msk. vinäger.

Zeniths Specialkvaliteter äro Zeniths "Extra Växt"

— och —
**Gräddmargarinet
"Extra märket Zenith"**

hvilka kvaliteter öfverträffa allt annat margarin.
Begär dessa märken vid köp af margarin.

D. B. C. Flytande Putskräm för metaller.

Profva den och Ni använder aldrig någon annan. Fås öfverallt.
Fabrikant: Dorch, Bäcksin & C:o S.-B. GÖTEBORG.

Är magen i ordning använd då Apoteket Vasens Laxermarmelad. Ärett behagligt och effektivt afföringsmedel. Pris 1 kr. per ask. Finnes å alla apotek.

Svea Växtmargarin

husmoderns räddning i dyrtiden, förklarar af kunnare vara

lika bra som mejerismör

såväl för bordet som för stekning och bakning,

sparar 40 % i hushållet

Världsberömda.
SINGER C:o
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filialet på alla större platser

FAXIN
Bästa putsmedel för alla metaller.

GÖTEBORG Kungsgatan 15.
STOCKHOLM Drottningg. 23.
Dir Carl Bohlin.

**FLYGLAR,
PIANINON
och ORGLAR**
Högsta kvalitet.
Begär priskrävan!
Ombud an-
tagas.

BÖSTLIND & ALMQUIST
PIANO & ORGELFABRIKER Arvika
KUNGL. HOVLIVERANTÖR

I en punkt äro alla husmodrar eniga:
**SKULTUNA
KOKKÄRL**
äro bäst!

I Iduns Hjälpreda för Hemmet läses under rubrik "Om hudens värd":
" — Bland alla de medel, som rekommenderas för bevarande eller förbättrande af huden, anses boraxbenzoë såsom det bästa. — Mot finnick och oren hy är bästa medlet en längre tids begagnande af borax benzoëtvål — — —"

**Gahns
Borax Benzoë tvål**
har sedan gammalt stort förtroende. Pris 50 öre st.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 2-8 JAN 1916.
SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; njursauté med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te med bricchoer. Middag: Kokt piggar med hollandaise och potatis; kalkfotletter med maderasås och pressad potatis; blanc-mangé med mandel samt olenäter.
MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt bräckkorf med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Lutfisk med smält smör, gröna ärtor och potatis; krämgröt med mjölk.
TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; omelett med fiskstufning (rester från söndag); kaffe eller te. Middag: Späckad gödkalfläver med potatis och lingon; plummonkopp med grädde.
ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; fattiga riddare med sylt; mjölk; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Kåldolmar med potatis; strutar med kräm.
TORSDAG. (Trettondagen.) Frukost: Smörgåsbord; fransk biffstek med maître-d'hôtel-smör och brynt potatis; mjölk; kaffe eller te med saffransbröd. Middag: Kejsarsoppa med oststänger; laxmajonnäs; stekta ripor med brynt potatis och salader; mörtårta med frukt och maräng samt vaniljsås.
FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt gädda i filéer med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt brynt oxbringa med potatispuré och brynta morötter; nypopsoppa med vispad grädde och skorpor.
LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; ragu på kött med ärtor; mjölk; kaffe eller te. Middag: Sillpudding med äggstanning; mondaminkräm med mjölk.

RECEPT:
Bricchoer. 5 hg. prima hvete-
mjöl, 15 gr. pressjäst, 1 1/2 del. ljum
mjölk, 5 gr. salt, 60 gr. socker

Bokvännen

har aldeles särskild anledning att läsa *Stockholms Dagblad*. Nyutkommen litteratur recenserar medryckande, kunnigt och snabbt af en stab litterärt skolade medarbetare: dr Sven Söderman, dr Olof Rabenius, Georg Nordensvan, Waldemar Swahn, Sten Granlund, Carl G. Laurin, dr Alfred Jensen, dr Sven Rosén, dr O. Wieselgren m. fl. För meddelanden från biblioteks- och bibliofilsvärlden svarar förste bibliotekarien dr Isak Collijn.

SIDENHUSET

Stockholm.
Regeringsg. 32.
Detalj & Engros.

Damernas parad.

Är Skandinavien största firma för Sidenvaror.
Sammet, Spetsar, Band, Ylle- och Bomullstyger,
Damunderkläder finare Tricotage, Handskar.
P. D-Korsetter, Damkonfektion. alla slag
Landets största detalj-Damskrädderi.
Lyxbeställningsafd. 2 tr. upp. Populärafd. 1 tr.
Profver & kostnadsförslag franko.
Priserna erkändt lägre än i utlandets Sidenhus.

**CLOETTAS
GULD-CACAO**
i vidstående förpackning
säljes öfverallt
1 HEKTO 45 ÖRE

I en punkt äro alla vackra damer eniga:
LUKULIN
är bäst.
är effektivt, starkt bakteriedödande utan att angripa slemhinnan.
Bevarar tänderna starka och krithvita.

Lejon Dantar & Strumpor

ÄRO AF BÄSTA KVALITE
& OMSORGSFULLASTE
UTFÖRANDE
FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

Äkta majonnäs: 2 äggulor, 1/2 tsk. salt, cayenne, 1/4 tsk. fransk senap, 1 1/2 dcl. fin matolja, 1 msk. dragonättika, 1/2 msk. citronsaft, 2 tsk. kokande vatten, 4 msk. gräddskum.

Till garnering: 1 salads-hufvud, 2 hårdkokta ägg, i klyftor, 2 msk. kaporis, 4 urkärnade konserv. oliver, i tunna skivor.

Beredning: Laxen kokas, får kallna i spadet, skäres i tunna skivor och urbenas. Saladen rensas, sköljes hastigt och lägges på linne, så att vattnet får rinna af-väl. Den skäres tvärs öfver, lägges i en skål och blandas med kryddorna, oljan och vinägern. — Saladen lägges på ett rundt fat, helst af silfver, laxskivorna lägges i pyramid ofvanpå och majonnäsen hålles öfver laxen. Anrättningen garneras med salad, äggklyftor, kaporis samt skivor af oliver.

Till majonnäsen röras äggulorna med kryddorna i 10 min. Ättikan hålles så småningom öfver

gulorna under kraftig rörning, där-efter tillsättes oljan i en smal stråle under jämn rörning. Såsen afslutats med citronsaften och det kokande vattnet — detta senare för att förhindra att den skär sig. Majonnäsen bör därefter stå på svalt (ej för kallt) ställe 2—3 tim. för att tjockna. Strax innan den hålles öfver laxen tillsättes gräddskummet, och såsen afsmakas noga.

Stekta ripor (f. 6 pers.) 3 ripor, 1 hg. späck i 3 skivor, 3 msk. smör (60 gr.), 2 tsk. salt, 3 dcl. buljong, 4 dcl. tjock grädde.

Beredning: Om riporna äro frusna, upptinas de öfver natten i varmt kök. De plockas, rensas och få ligga i ljum mjölk några tim., hvarefter de upptagas, få rinna af, torkas väl, uppsätts och beläggas med tunna späckskivor. Smöret brynes i en järnkastrull, fåglarna iläggas jämte kräset och brynas väl på alla sidor, saltas och spädas först med den kokande buljongen, därefter med grädden, och få sakta steka med tätt lock, tills de äro möra eller omkr. 1 1/2 tim., hvarunder de ösas flitigt. Riporna klyfvas midt itu, garneras med brynt potatis och salad eller persilja samt serveras med salader.

De kunna äfven stekas som fasan i en förut beredd sås och denna tillsättes med litet tjock grädde och kallt smör innan den serveras.

Mörtårta med frukt och maräng (f. 12—15 pers.).

Mördeg: 3 hg. tvättadt smör, 150 gr. socker, 2 äggulor, 1 hg. sötmandel, 325 gr. mjöl.

Fyllning: 2 lit. äpplen 1 kg. rabarberstjälkar, 250 gr. socker, 3 dcl. vatten.

Marängmassa: 4 äggvitor, 140 gr. florsocker.

Beredning: Smör och socker röras till hvitt skumm, därefter till-

sätts äggulorna, en i sänder, den skällade och malda mandeln och sist mjölet. Degen arbetas, tills den blir jämn, hvarefter den får stå på kall plats omkr. 2 tim. innan den användes. På ett smordt elffast fat eller i en ringform utklappas mördegen till en botten, som bör vara omkr. 3 cm. högre omkr. kanten. Tårtbotten gräddas, får afsvalna och fylles med äppel- eller rabarberkompott.

Till marängmassan vispas ägghvitorna till hårdt skum och florsockret, som bör vara siktadt, nedröres i ägghviteskummet. Massan spritsas genom garneringsträtt i vackra fasoner öfver frukten, hvarefter tårtan insättes i ugnen, så att marängen får vacker ljusgul färg. Serveras afsvalnad med vaniljsås eller vispad grädde.

FRÅGOR

ENHVAR läsare af Idun äger rätt att i denna afdelning framställa förfrågningar rörande hushålls- eller andra angelägenheter till besvarande af läsekreten. Dock förbehåller sig redaktionen oinskränkt befogenhet att utesluta de frågor, hvilka anses sakna mera allmänt intresse. Hvarje publicerad fråga kommer att besvaras, och ubetalas för det bästa svaret, å någon af vår nedan införda frågor, som insändas till redaktionen senast 6 dagar efter detta nummers dato, ett pris af 10 kronor.

Nr 1. Önskade få gjord en handsmidd matsalslampa och vore tacksam för adress å någon konstmed. Förmodar det blir billigast vända sig direkt till tillverkaren. Nybörjare.

Nr 2. Vid vilken folkhögskola pågå kvinnliga kurser under tiden jan.—maj. Undertecknad önskar vinna förkofran i allmänbildande ämnen under denna tid, då jag har ledigt. Har erhållit prospekt från två folkhögskolor, men finner däri att endast manliga kurser pågå under den ifrågakommande tiden. Tacksam för skyndsamt svar och ett godt råd är Sjuksköterskelev.

Nr 3. Jag är s. k. barnfröken i en ämbetsmannafamilj i en småstad och bor i barnkammaren tillsammans med tre barn. Jag blir på allt sätt väl behandlad och har god lön, men det är en sak, som gör att jag har svårt för att trifvas. Det vädras aldrig någonsin i något af rummen under vintern, alla fönster äro omsorgsfullt igenspikade och klistrade. Från slutet af sept. till början af maj kommer aldrig en fläkt frisk luft in i rummen. Hurudan atmosfären skall vara i ett rum, där 4 personer tillbringa natt och dag, och där det sopas, dammas, bäddas, skuras m. m. med tilltappade fönster, kan man nog tänka sig. Också äro barnen bleka och kläna och i hög grad kinkiga, föräldrarna mycket nervösa. Jag har förgäfvets bedt att få öppna ett fönster i barnkammaren åtminstone en gång i veckan, vid »städningen», men fick till svar: »Man är väl ej så galen, att man släpper ut värmen och släpper in kylan, man måste tänka på barnens hälsa». Och detta är »bildade» människor. Förgäfvets sökte jag klargöra, att den rena, friska luften fortare uppvärmas än den instängda, kvalva. Själff jag från ett vatten- och luft-älskande hem, min mormor, som nu är 82 år, sover fortfarande vid öppen ventil, vinter som sommar, tar sig hvarje morgon en kall af-rifning och är så rask, pigg och glad jämt, vet hvarken hvad nerver eller reumatism vill säga och har en hy, som en 17-åring kunde vilja afundas henne. Detta har jag också talat om för min familj men utan att det inverkat på dem. Säkert finns det många »bildade» hem, som lida af vatten- och luft-skräck. Kunde ej någon af Iduns läsarinor nu på nyåret skriva en serie artiklar om hygien i hemmet, det skrifa ordet har ofta mera makt än det talade, helst om det betonades, att behöfvat af vatten och luft är ett s. k. »öfverklassmärke». Ack, om våra läkare hade för princip, att hvarje gång de skriva ett recept eller göra ett sjukbesök betona vikten af frisk luft i rummen!

Bekymrad barnfröken.
Nr 4. Finns någon af Iduns hjälpsamma läsare som vill rekommendera något tillförlitligt och ofarligt medel mot frost. Har fått en liten frostspricka och rodnad på ena näsvingen som tidvis är nästan igenläkt, men vid mild väderlek kommer tillbaka med smärtor och obehag.

Rådlös flerårig prenumerant.

MUSTAD'S

VÄXT-MARGARIN

Utmärkt till smörgåsbordet
och ypperligt till stekning.
Begär högsta märket: MUSTADS
"BÄSTA-VÄXT"

Nr 5. Vore tacksam om någon af Iduns vänliga läsare ville ge beskrifning på ångermanlandsdräkten. Tänker själf väva kjolen. Vilket garn och hvilka färger? Ångermanländska.

Nr 6. Äldre fru frågar härmed, om någon af Iduns läsare godhetsfullt ville lämna upplysning, huruvida pension från Statens pensionskassa kan sökas af ensamstående 70-årig fru utan inkomster. Tacksam.

Nr 7. Skulle vilja genomgå en längre kurs i allmänbildning isynnerhet svenska språkets behandling i tal och skrift, samt att om möjligt, med detsamma få läsa något språk. — Är för gammal att börja på flickläroverk, och har ej andra kunskaper än folkskolans. Vore inderligt tacksam om någon af Iduns

läsarinor ville ge ett råd till kunskapsörstande

18-årig flicka.
Nr 8. Hvart skall man vända sig för att få köpa Gotlands färkört? Frågviss.

Nr 9. Håller på att sy en bonad och skulle ha en passande devis därpå, hade tänkt taga följande »Det är bättre sörja den sträng som brast, än att aldrig spänna en bäge, det är djärfvare våga sitta tämningskast — —», men ha glömt bort slutet. Undrar nu om någon af Iduns läsarinor känner till fortsättningen, eller någon annan lämplig strof. Darja.

Nr 10. Som jag ämnar genomgå kurs på Svenska Pattigårdsförbundet men önskar först få mera praktik i barnavård, vänder jag mig nu Iduns ärade läsare med begäran om underrättelse var jag kunde få prak-

Bad är hälsa

och blir det i dubbel måtto om badrummet är monteradt med våra
**Förstklassiga moderna
Badapparater.**
Erhållas genom alla entreprenörfirmor.
A.-B. Wilh. Sonesson & Co,
MALMÖ.
Stockholm. — Göteborg. — Köpenhamn.

STOCKHOLMS-TIDNINGEN

Sveriges inom alla samhällsklasser mest spridda tidning.
Nationell. Frisinnad. Demokratisk. Självständig.

<p>Bästa utrikes- och krigstelegram i svenska pressen.</p> <p>Piggaste nyhetstidning.</p> <p>Glada krönikor.</p> <p>Dagligen rikt illustrerad.</p> <p>Utkommer äfven Söndagar med ett innehållsrikt och fint illustrerat nummer.</p> <p>”Intet mänskligt är oss främmande” — utom surmulenhet och lumpenhet.</p>	<p>För 1916 nya, väl valda följefångare. Början göres med en humoristisk och spännande roman av den världsberömda författaren H. G. WELLS.</p> <p>Följer med särskilt intresse socialpolitiken :: ute och hemma. ::</p> <p>OBS! Tre nya, moderna tryckpressar trycka Stockholms-Tidningen i bekvämt :: :: format. :: ::</p> <p>Prenumerera i god tid före jul :: :: för år 1916. :: ::</p>
--	--

Prenumerationspris oförändrat, nämligen:

Stockholms-upplagan:	
I Stockholm (fritt hemburen):	I landsorten (postbefordringsavgiften inberäknad):
Helt år	Kr. 12 —
Halvt år	» 6 50
Kvartal	» 3 25
Månad	» 1 10

Daglig upplaga ca 150,000 exemplar.
Effektivaste annonstidning är:

STOCKHOLMS-TIDNINGEN

Kathreiners

MALTKAFFE

ÄR EN
KAFFEERSÄTTNING
I
ORDETS
BÄSTA
MENING

Nerikes Allehanda

(Örebro Läns Tidning)

rekommenderar sig såväl för prenumeration som annonsering.
Tidningen har stor spridning inom Örebro stad och län samt i hela Sverige och är gammalt erkänd som ett av landsortens bättre och mera effektiva annonsorgan.
Utkommer varje hälgfri dag före middagen. Läses af alla samhällsklasser.
Nerkingar, som vistas å andra orter, böra ej glömma att prenumerera å Nerikes Allehanda. Helårspris endast 5 kr.

X-Ray

KONSTGJORT DAGSLJUS
medelst vanliga elektriska lampor!

Dagsljuset är den för ögat behagligaste belysningen, närmast kommer **X-Ray** långt före hvarje annan belysning.
X-Ray är vackraste och angenämate elektriska belysning för hemmen och kan åstadkommas öfverallt utan nämnvärd ökning i strömkostnad.
Om Eder armatur har någon slags skälform kan den i de flesta fall för ringa kostnad ändras till X-Ray-systemet.
Begär vår X-Ray broschyr N:o 3, som sändes gratis.

NORDISKA X-RAY REFLEKTOR A.-B.
Stockholm — Göteborg — Malmö

400 kr. vid dödsfall

till följd av olycksfall blir från och med 1916 kostnadsfritt varje helårsprenumerant på Sveriges mest spridda och mest lästa folktidning

Aftonbladets Halvveckoupplaga

tillförsäkrad under vissa villkor. Försäkringsbeloppet utbetalas av ansett, svenskt försäkringsbolag, med vilket Aftonbladet träffat avtal.

Aftonbladets Halvveckoupplaga framträder under 1916 med utvidgad och delvis ny redaktion samt bjuder på en mängd nyheter i text- och bildväg, avsedda att göra tidningen ännu mera värdefull, intressant och underhållande.

Prenumerationspris för 1916: Halvveckoupplagan m. Lantmannabladet och Brokiga Blad helt är kr. 3:25;

Halvveckoupplagan med enbart Lantmannabladet kr. 1:75.

Allra födelaktigast är att prenumerera på

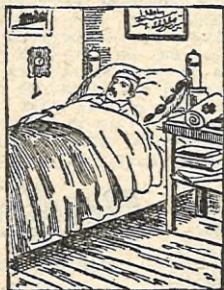
Aftonbladets Halvveckoupplaga med Brokiga Blad,

då den senare tidningen erhålles till endast halva ordinarie priset.

På följetongsavdelningen meddelas bl. a. två märkliga nya originalromaner "Vyringarnas konung", Historisk roman av Kurt Rugge och "Ödets osynliga trådar", Stockholmsroman av Otto Witt.

Aftonbladets Halvveckoupplaga är rikare och vackrare illustrerad än någon annan liknande svensk tidning.

Halvveckoupplagans prenumeranter få gratis den värdefulla veckotidningen **Lantmannabladet** och mot låg tilläggsavgift den kolorerade förströelse-tidningen **Brokiga blad**, Sveriges populäraste veckotidning, som bl. a. innehåller gripande färgglada krigsbilder, tagna ur verkligheten. Dessutom erhålles gratis praktiska vär-, sommar- och julnummer.

Beakta vad som bjudes Halvveckoupplagans prenumeranter för 1916, och medgiv, att det är en

storartad valuta för en ringa penning!

Varje helårsprenumerant för 1916 kan med utsikt att erhålla pris deltaga en

storartad pristävlan,

i vilken utdelas 135 pris med värde av 15,000 kr. Första priset är ett eget hem, värt 10,000 kr., andra priset en promenadvagn o. s. v. Beakta detta enastående tillfälle att erhålla

ett eget hem gratis.

tisera hos skicklig föreståndarinnan som fostrarinna, helst i mellersta Sverige?

Barnens fostran.

Nr 11. Jag har 75 kronor innestående i Egnahemsparbanken, jag har ej varit i tillfälle att följa med nu när banken träd i likvidation. Har jag utsikt att få ut dessa 75 kr.? eller hur mycket? Till hvem i Stockholm skall jag vända mig? då nu kontoren i landsorten äro stängda, har jag någon ränta på dem om de stå ännu ett år? Sömmerska.

Nr 12. Finnes något verksamt medel mot handsvett fragar Rådlös.

— Vore tacksam för en beskrifning öfver tillagningen af godt julöl, som ej ställer sig allt för dyrt. D. S.

Nr 13. Hvart skall jag vända mig för att få afsättning på hvita handgjorda knappor af bomullstråd och silke? »Hemflit».

Nr 14. Hur skall man bäst tillreda god jullogg i hemmet? Afven tacksam för beskrifning å s. k. kokoskakor eller kokosbröd är »Brita».

Nr 15. 23 års flicka fragar om någon af Iduns läsekrets vet något medel mot nervösa skakningar i händerna, hvilket jag har ibland. Svårast är det när jag tänker på det och skall gå bort på någon bjudning. Vore så tacksam för någon upplysning om hvad som kan göras för det. Anna-Greta.

Nr 16. Kan någon barmhärtig människa säga mig hvad jag skall taga mig till för att få »tak öfver huivudet». Jag är en gammal fattig hemlös guvernant, som är för gammal att få plats. Jag är fullkomligt frisk och ej rädd för att arbeta. Jag har hört efter vid flera »hem» men överallt skall det betalas, och jag äger intet att betala med. Olycklig.

Nr 17. Undertecknad, som i sina arbetarbostäder råkat få in vägglöss, undrar om någon känner till ett effektivt medel för utrotandet af denna plåga. Atskilligt har försökts, fast utan resultat, hvarför jag gått miste om flera dugliga arbetare — det är ju ej att undra på, om folk ej vilja flytta in i dylika bostäder med kanske snygga och ibland nya möbler! Hvad är att göra? Arbetsgivare på landet.

Nr 18. Kan någon af Iduns läsarinor säga mig, hur jag skall kunna få bort inflammation på ögonkanterna? Denna gör dem rödkantade och medför i öfrigt obehag. Förtviflad 18-åring.

Nr 19. Kan någon af Iduns läsare upplysa om adress på en läkare i Sverige, specialist å knäskador. Bekymrad.

Nr 20. Vill någon af Iduns läsarinor vara vänlig säga mig hur man målar på siden; kan man måla med vattenfärger? Prenumerant.

En rad kända kvinnonamn

äro nära förbundna med Stockholms Dagblad och återfinnas ofta i dess spalter. *Lotten Dahlgren* lämnar sina omtyckta skildringar ur värmländskt brukslif i forna dagar under samlingsrubriken "Släktraditioner och breffragment". *Hedvig Svedborg* skrifver små populära skisser, gripna direkt ur lifvet för dagen, fru *Ellen Nordenstreng* är fortfarande Stockholms Dagblads kunniga och sällsynt förfarna fackmedarbetare på trädgårds- och blomsterodlingens konst och bland öfriga kvinnliga namn må framhållas dr *Lydia Wahlström*, *Elisabeth Thorman*, *Marie Louise Gagner*, *Julia Svedelius*, *Rosa Nordenskjöld*, *Fanny Ekenstjerna*, *Rosa Fitinghoff m. fl.*

Landets främsta folktidning kostar blott:

Dagl. uppl. 7 ggr. i veckan	Pr. år: Pr. halvår:
1 Stockholm	12; — 6:—
1 landsorten	6:50 3:60
Halvveckoupplagan	2:— 1:15

Afton-Tidningen har på två år 8-dubblat sin upplaga. Ett lysande bevis för att tidningen är omtyckt. Prenumerera! Annonsera!

OXYGENOL TAND CREME

med vätesuperoxid

stärker tänder och tandkött

Pr tub 60 öre.

SVENSK LÄRARETIDNING FÖRLAG, STOCKHOLM C.

Den största och mest spridda av alla våra skoltidningar är:

Svensk Läraretidning

Organ för Sveriges allmänna folkskollärareförening och grundad av Emil Hammarlund.

Redaktör och ansvarig utgivare: D:r FRIDTJUV BERG.

Under en mansålder har Svensk Läraretidning nu stått såsom Sveriges allmänna folkskollärareförenings bundsförvant, städse frimodigt och besinningsfullt kämpande för den svenska folkskolans och folkbildningens höjande, för enhet och god anda inom lärarekåren och för förbättring av lärarens ställning i allmänhet. För samtliga de stora förbättringar inom folkskoleväsendet, som under denna tid genomförts, har Svensk Läraretidning med aldrig svikande intresse och ihärdighet arbetat, och samma kurs ämnar den och allt framgent hålla.

Svensk Läraretidnings prenumerationspris är:

för helår.....	kr. 4:25
> tre kvartal.....	> 3:40
> halvår.....	> 2:40
> kvartal.....	< 1:25

Saga Sveriges förnämsta skol- och premiebibliotek utgår nu i 53 olika band. Pris kart. 1 kr. och i starka biblioteksband 1 kr. 50 öre. Som tidskrift kostar Saga 1 kr. 50 öre för helt år, för halft år endast 80 öre. Den kommer 1916 att innehålla tre böcker och en liten tidning Saga kan prenumereras på posten, i skolorna eller genom bokhandeln.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast afskrifter när Ni svarar på annons om ledig plats.

EN UNG, bättre, anspråkslös och barnkär flicka med små pretentioner, helst något sykunnig, får plats på landet som hjälp och sällskap den 15 jan. Jungfru finnes. Familjemedlem. Svar till Fru Elsa Söderman, telefon, Skyttorp.

BILDAD, FRISK FLICKA får plats 1 febr.—1 sept. att jämte husmor sköta 2 barn 3 och 1½ år. Fritt vivre och fri resa. Jungfru finnes. Svar med foto och helst betyg sändes till »Ingenjör», Iduns exp., f. v. b.

ENSAMJUNGFURU, ordentlig, rask och välgig, fullt kunnig i matlagning och öfriga sysslor, erhåller god betyg från jan. 1916. Svar med betyg, ref., foto och lönepret. till »Liten lamfilj», Falun p. r.

PRÄSTGÅRD i Värml. finnes på nyåret plats för bild., dugl. flicka, nelsk musik., att ensam sköta hush. (1 pers.) eller växelvis byta med mor att sköta skollush. i st. n. 25 mån. Betyg och foto till Prästgården, Forshaga.

TJÄNSTEMAN, som till våren 1916 ämnar sätta hushåll, önskar som ausföreståndarinna bildad, hurtig-näll omkring 25-årig flicka med utpräglad ordningssinne och anlag för sparsamhet samt ägande förmåga att göra hemmet behagligt. Gärna musikalisk! Svar med foto som återändras snarast jämte ref. sändes under adr. »Våren 1916», Iduns exp., Stockholm.

Bildad, huslig flicka kunnig i bokhålleri och maskinskrifning erhåller plats på landet, en närl mil från stad. Svar till »Ingenjörfamilj», Motala p. r.

Frisk, vänlig flicka, uttagande sig ensamjungfrus sysslor, van vid barn, fullt pålitlig, erhåller genast plats i 3 pers. hushåll i Stockholms-förstad. Lön 20 kr. Svar med foto och svarkuvert till »Musikalisk familjemedlem 963», Iduns exp.

Lärarinna kompetent att undervisa i de ämnen, som fordras för upplyftning i 4:e klassen vid Statens läroverk, sökes af Torsby Privata Samskola för vår- och höstterminerna 1916. Lön kr. 900.—. Ansökningar före den 5 jan. ställas till undertecknad, som även lämnar närmare upplysningar. Referenser: Pastor Hj. Elmér, Kristinehamn. Bruksförvaltare O. Grötting, Torsby. Riks. 39.

Anspråkslös, barnkär. Bildad flicka, gärna medelålders, ernåller plats i Göteborg i tjänstemannafamilj med fem barn, af hvilka tre i skolåldern, att jämte matmoder och en jungfru samt nödig extra hjälp sköta hemmet. Svar till »Ordningfull», Svenska Telegrambyråns Annonssafdelning, Göteborg.

Guvernans önskas den 15 nästk. januari att undervisa en 11-årig gosse samt biträda med lättare hushållsgöromål. Betygsafskrifter och foto samt uppgift om lönepret. sändas under adr. Simonstorp till Komminister Ture Velson.

2 elevplatser lediga i januari å Länslasarettet i Norrtälje. Sökande, helst med elementarskolebildning anmäla sig hos Öfversköterskan.

Husmoder vid Länslasarettet i Västerås kommer att anställas f. o. m. 1 april 1916. Sökande till befattningen skola före den 11 januari hos syssломannen inlämna sina till Direktionen ställda ansökningar, åtföljda af prästbevis, läkarebetyg samt styrkta afskrifter af skolbetyg och andra intyg, hvarmed sökande vill styrka sin kompetens, äfvensom fotografi (om handlingen ej personligen aflämnas). Som kompetensvillkor fordras äfven att sökanden skall vara fullt hemmastad i sjukvård. Lönen är 700 kr. pr år med 3 äldertillägg å 100 kr. efter 3, 6 och 9 års tjänst samt fritt vivre. Västerås i december 1915. LASARETTSDIREKTIONEN.

Söker Ni plats på något af den kvinnliga verksamhetens olika områden?

Kom då ihåg att ett bepröfvadt och af tusentals kvinnliga platssökande med bästa resultat användt förfaringssätt är att sätta in en liten annons i IDUN. En platsannons — 10 mm. stor — kostar endast 2 kronor. Beloppet kan insändas i postanvisning, hvarvid texten lämpligen skrives å postanvisningsblanketten.

PLATSSÖKANDE

SMÅSKOLLÄRARINNA, 22 år, önskar mot fritt vivre plats under jan. att läsa med barn eller som hjälp i hushållet. Svar till »Mina», Kilafors p. r.

MUSIKALISK, undervisningsvan, elementarbildad lärarinna önskar plats i familj till värterminen. Goda betyg och rek. finnas. Svar till »Våren 1916», Iduns exp., Stockholm.

UNG, BÄTTRE FLICKA önskar plats i familj, helst på landet, såsom hjälp och sällskap. Är något kunnig i sömnad och handarbete; äfven van vid sjukvård. Lön önskas. Svar till »Familjemedlem 20 år», Allm. Tidnkont., Gefle.

ELEMENTARBILDAD FLICKA önskar plats i familj mot fritt vivre som hjälp och sällskap. Är villig deltaga med läxläsning och skrifgöromål. Svar emotes tacks. till »19 år», Iduns exp.

FLICKA med normalskolekomp. och undervisningsvana önskar plats i hem eller som husmoders hjälp och sällskap. Svar till »Godt humör», Jönköping p. r.

LÄRARINNA önskar plats i familj (helst Göteborg) från 1 jan.—10 febr. Är villig deltaga i alla sysslor inom hemmet. Någon lön önskvärd. Svar till »A. J.», St. Levene.

SMÅSKOLLÄRARINNA önskar plats under ferierna 1 jan.—15 febr. som husmoders hjälp eller läsa m. nybörjare. Sv. t. »X. Y.», Kneippbaden.

PÅ LANDET eller i småstad önskas plats för en 16 års flicka med godt föräldrahem att mot fritt vivre vara behjälplig med lättare sysslor eller tillsyn af barn. Svar till »Familjemedlem», Stockholm I. p. r.

SLOJDLÄRARINNA, som äfven genomgått 2-årig husmodersskola önskar i jan. plats i familj där jungfru finnes, eller större tapiseri-affär, helst i mellersta eller södra Sverige. Svar till »Anspråkslös», Iduns exp. f. v. b.

TVA SYSTRAR som önska att få vara tillsammans söka anställning att förestå hem där husmoder saknas. Vana vid barnskötsel. Gärna på landet. Kunnig i skrifgöromål. Helst strax på nyåret. Svar till »Två systrar», Iduns exp. f. v. b.

ÄLDRE FRUNTIMMER af fin tysk familj, som genom kriget förlorade sin goda statsanställning i Finland, nu utan hem, önskar öfvertaga ledning af litet fint hem, där frun saknas. Bästa rek., äfven i Sthlm. Upplysningar: Allg. Deutsch. Verein für Hausbeamtinnen, Oldenburg, Steinweg.

EN BÄTTRE FLICKA önskar mot fritt vivre 1 febr. plats i en treflig familj att hjälpa till med husliga sysslor. Svar till Box 20, Säfsjö.

ELEMENTARBILDAD, musikalisk flicka önskar plats nu på nyåret som hjälp och sällskap i bättre hem där jungfru finnes. Har genomgått husmodersskolor. Något kunnig i sjukvård och sömnad. Lön önskas. Svar till »Familjemedlem 1916», Iduns exp. f. v. b.

BÄTTRE FLICKA, kunnig i enkl. matlagning och handarbete och van vid husliga göromål önskar plats i jan. i familj där jungfru finnes. Någon lön önskas samt att anses som familjemedlem. Tacks. för svar snarast till »Pålitlig», Iduns exp. f. v. b.

Idun

Ni måste öka Edra kunskaper!

Ni bör ej fortsätta att under hela Ert liv arbeta för en låg avlöning. Ni måste förbereda Er på lediga stunder till en bättre avlönad plats genom att skaffa Er tillräckliga specialkunskaper. Ni kan, liksom tusentals andra män och kvinnor före Er, genom vår

undervisning pr korrespondens

inhämta sådana kunskaper, som sätta Er i stånd att sköta vilken väl aflönad plats som helst inom den bransch eller det yrke Ni valt. **Vårt korrespondensstut är det äldsta, största och förnämsa i Norden.** Vår undervisning är grundad på 17-årig pedagogisk och praktisk erfarenhet. Vi ha nitills undervisat öfver 81,000 personer. **Ifyllt beedv. distående kupongo** sänd den till oss i öppet kuvert, frankerat med 4 ö.!

Kvinnlig arbetskraft

inom såväl hennens som andra kvinnliga arbetsområden kan Ni **med bästa resultat**

erhålla genom att sätta in en annons i IDUN, specialorganet för kvinnliga platsannonser af alla slag. En platsannons — 10 mm. stor — kostar endast 2 kronor. För större annonser beräknas ett pris af 25 öre pr mm. därutöver.

EN 50 ÅRS DAM med jämnt lynne önskar för luftombyte plats några mån. på nyåret. Kompetent att sköta ett hem ss. hjälp och sällskap. Litet eller intet arvode. Svar till »Värme», Allm. Tidningskont. Gust. Ad. torg. Ref. Greifgat. 21, Allm. tel. 22902.

UNG, BÄTTRE FLICKA önskar i medio af januari månad plats i familj, helst på landet i närheten af Stockholm såsom husmoders verkliga hjälp och sällskap. Är van vid skötandet af mindre barn samt dessutom något kunnig i sömnad och fullt hemma i handarbete. Vid lön fästes så godt som intet afseende. Svar emotes tacksamt till »Familjemedlem 21 år», Iduns exp. f. v. b.

Elementarbildad flicka, som genomgått ettårig skolkökskurs och Göteborgs Nya Husmodersskola samt under ett halft år deltagit i samtliga hushållsgöromål å större landegendom — allt med utmärkta vitsord — önskar för ytterligare praktiska vinnande mot fritt vivre från nästa års början plats å dylik egendom eller som biträdande skolkökslärarinna. Sv. t. »R. L.», Lysekil p. r.

Sömmerska, 28 år, som har genomgått högre handarbetsseminarium, önskar plats å barnhem för att sy och hjälpa till med barnskötsel eller liknande anställning. Svar till »G. N.», S. Gumælii Annonbyrå, Göteborg.

Ung, bättre flicka önskar mot fritt vivre plats i bättre hem att vara som sällskap och gå frun tillhanda samt anses som familjemedlem. Svar till »Anna 1915», Engelholm p. r.

Elementarbildad undervisningsvan flicka önskar plats som guvernant. Har aflagt småskollärarynneexamen och genomgått Eneroths ettåriga handarbetskurs i Sthlm. Svar till »21 år», Murum p. r.

Läkaredotter

25 år, önskar plats i finare familj å landegendom. Kunnig i knyttning, konstväfnad, porslinsmåling, läder- och gyllenläderplastik. Lön efter öfverenssk. För vidare korrespondens svar till »Föräldrarna», Allmänna Tidningskontoret, Gust. Ad. torg, Stockholm, f. v. b.

Husföreståndarinna

önskar plats i ett godt hem i början på nyåret eller till våren. Finnas barn utlofvad god vård. Utmärkta betyg och vitsord. Referenser tagas och gifvas. Svar till »T. H. Januari 1916» under adress S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

Gebildete musikalische Deutsche,

kinderlieb, sucht passende Stellung in Stockholm bei Familienanschluss. Offerten unter »Kinderlieb» an d. Exp. d. Iduns.

Förlofvad flicka

önskar komma i bättre hem på landet att deltaga i matlagning samt hushållsgöromål (under tiden 15 jan.—15 april 1916). Svar tacksamt till »Glad och hurtig», Linköping p. r.

Norrlandsflicka

af god familj, 19 år, önskar plats i bättre familj som hjälp och sällskap. Genomgått elementarläroverk, praktiska kurser och äfven kunnig i hvarjehandas göromål i ett hem. Svar till »M. M.», Iduns exp. f. v. b.

HERMODS Korrespondensinstitut,

Österg. 53 B. Dir. H. S. Hermod, Malmö. Sänd mig gratis och utan förbindelse å min sida Ert illustrerade prospekt för det yrke eller den kurs, framför vilken jag markerat ett kors (x).

Affärsman	Förvaltare
Bokförelse, Kontorist	Kro. o. länsman
Kassör, Stenograf	Tecknare
Korrespondent	Konstmålare
Elektrisk montör	Folkhögskolekurs
Elektrisk maskinist	Lantmannaskolekurs
Ångmaskinist	Realskolekurs
Ångpanneskötare	Studentkurser
Maskinritare	Tyska språket
Lantbruksbokhållare	Engelska språket
Ladugårdsförestånd.	Franska språket
Lantbruksinspektör	Ryska språket

Namn
Adress
Idun ½ 16.

INACKORDERINGAR.

INACKORDERING kan erhållas på nyåret för ung flicka att dela rum med dylik hos fru Maria Pjg-Gyllenbåga, Artillerig. 28 A III. Central läge. Allm. 222223.

Doktorinnan Vilma Erikssons Hvilohem, beläget 15 min. skogsväg från Arvika. Inackorderingspris kr. 3:50 pr dag, 75 å 85 kr. för mån. Adr. Högåsen, Arvika.

Furudals pensionat gammal bruksherrgård i v. a. Dalarna. Skogrik, hög trakt (230 m. ö. h.) vid Ore älf. Jakt och fiske. Rek. ss. utmärkt rekreationsort. Uppl.: Sv. Tur.-För. eller Fru G. Wutke; Furudal. Rör. 2c.

För den nytödde. Komplet, elegant utstyrel 3 omg. 18 pryd. plagg, välsydt af uteslutande bästa material. Förd. af läkare. Pris pr kartong 10 kr. »Presentkartongen», högf. kvalitet 14 kr. Sänglinne, stort och praktigt, med vackra brodyr 5 kr. pr omgång. Fru Caspersson, Slottsgatan 9, Örebro.

Babylådan inneh. fullständig utstyrel af 2 omgångar för späda barn, välsydt och af bästa kvalitet, pris 10 o. 15 kr. pr låda beroende på monter. Sändes mot efterkr. A. C. Cronquist & Son, Rikstel. 815. MALMÖ

55 Kungsgatan Almedahls Försäljnings-Magasin, 55 Kungsgatan

Kontoret 21 66. **GÖTEBORG.** Butiken 11 31.

Rikhaltigt urval af **Linne- och Bomullstiklar.**

Levererar fullständiga **Linneuppsättningar** för Hotell, Restaurationer, Sjukhus, Badhus, Ångbåtar och Privathem samt Brudutstyrlar.

Damast- och Drälldukyter. Lakanslärfr. Percaler. Bolstervar. Handdukar. Mattgångar. Mangelduk. Badkaptyg. Hvita o. kulörta Bomullstygger m. m.

Broderier. Spetsar. Färdigsydd damunderkläder. Dag- och nattskjortor. hvita o. kulörta skjortor. m. m.

Colombe MEDAN KAFFET KOKAR (på 15 minuter) kan man utan ägg och utan jäsmedel åstadkomma färskt kaffebröd om man har Ahlgrens Äggpulver till hands. Ersätter på samma gång både ägg, jäst-, och bakpulver etc. En burk å 30 öre motsvarar ett tjog ägg.

Tillverkas af **F. Ahlgrens Tekn. Fabrik, Gefle.**

Gymnastikdirektörsexamen
 afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
 Ny kurs börjar den 14 sept.
 Prosp. gen. **Kapten J. Thulin, LUND.**

Doktor A. Kjellbergs
 kurs i massage och sjukgymnastik.
 Begär prospekt! Stockholm.
 Mästersamuelsgatan 70.

Med. Dr. E. Kleens
 (ett-åriga) kurs i Massage och Sjukgymnastik (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 f. m. Nr 37 Mästersamuelsgatan, 2 tr. upp. Prospekt begäres städes under adress **Engelbrektsgratan 43 B, II.**

Kurs i massage och Sjukgymnastik
 STOCKHOLMS
 MASSAGE- & GYMNAS-TIK-INSTITUT
 Biblioteksgatan 28
 Begär prospekt.

Mélanogène,
 Dioquema — färgar hår, skägg och ögonbryn — håller färgen i månader.
 Pris kr. 5.— + porto. Försänd. disk.
Franska Parfymmagasinet,
 Hoflev., 21 Drottninggatan 21, Sthlm.

OATINE,
 denna kraftiga, snöhvita naturprodukt, framställd af ren hafre, uppriskar huden och åstadkommer i förening med solens värme den så eftertraktade klara, friska engelska teinten. Äkta Oatine-Creme i hvit burk med grönt lock: pris 1.50; 4-dubbelt inneh. 3.—. Oatine-Snow: 1.50. Finnes öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11, Birgerjarlsgat. 16 o. Drottninggatan 63, Stockholm.

Afmagringsstval,
 — absolut verkande — oskadlig. — Pris kr. 4.50 + porto. Förs. disk.
Franska Parfymmagasinet,
 Hofleverantör.
 21 Drottninggatan 21.

VARDA HÅRET
 om det är sjukt eller friskt, och använd
ZIWERTS' EXTRAIT VEGETAL.
 Bästa hårkonserveringsmedel. Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos **Kungl. Hofleverantör ZIWERTS EFTR., GÖTEBORG.**
 Återförsäljare rabatt.

Turkiska badet,
 i Malmorsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållandet af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris kr. 1:50.

Nordens
 billigaste och i förhållande till sitt pris största skoltidning är den illustrerade tidningen **FOLKSKOLANS VÄN**
 som utkommer med ett 16—24-sidigt nummer i veckan varje helg-fri onsdag.
 Prenumerationspriset för helt år 3 kr.
 Spridd öfver hela landet.
 Mycket anlitad för annonsering af lediga tjänster vid folk- o. småskolor. Litteratur, skolmateriel m. m. — **Annonspriset** är 25 öre ör petitrad. **Provnnummer** erhålles på begäran gratis.
REDAKTIONEN, adr. Göteborg.

Damer! Vårda Eder hud!
 Genom att hvarje afton massera händer och ansikte med **Skin-Food** erhåller Ni en frisk och ungdomlig hy. Finnes hos samtliga parfym- och drogaffärer.

Södra K. F. U. K:s Husmoders- & Tjänarinneskola
 Östgötagatan 24 B, Stockholm,
 börjar sin värkurs den 15 febr. 1916. Grundlig och praktisk undervisning i alla sysslor, som fordras af en dugande husmoder och tjänarinna, såsom uppköp af matvaror, enklare och finare matlagning, bakning, beredning af charaktervaror, syltning och konservering, dukning, servering, tvätt, strykning, mangling och sömnad. Hel inackordering om så önskas. Prospekt mot porto.
 Upplysningar lämnas 1—3 e. m Riks Söder 12, A. T. 81001.

Rösthgieniska Institutet i Lund.
 För tal- och sångstämmans rationella utbildning och vård.
 Imnehafvare; Musikdirektören **Oskar Mellander** (undervisar i välsläsnin och röstfysiologi vid Lunds universitet m. fl. läroanstalter) under medverkan af Docenten **Dr. Malte Ljungdahl** (nervsjukdomar) och **Dr. Wilhelm Waller** (öron-, näs- och halssjukdomar).
 Specialbehandling af **fonasteni** (trötthet och svaghet i röstens hos präster, lärare, militärer o. s. v.), **ord- och tonstumbhet, språkmelodisk gehörssvaghet, stamning läspning, nasalering** m. m.
 Anmälningar mottagas kl. 9 10 och 3—4; tel. 1520; St. Gråbrödersg. 13.

E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola och Flickpension i Stockholm (f. d. Villa Hult Kneippbadet)

Värkursen börjar den 15 januari. Skolans ämnen omfatta Matlagning, Kläd- och Linnesömnad. Alla slag av moderna Handarbeten. Måning i akvarell. Konstslöjd. Sång, Musik och Språk. Fina referenser. Begär prospekt. Adr. E. Hults Kvinnliga utbildningsskola, Villagatan 17, Stockholm. Rikstel. 1189- allm. 289 40. Obs! Den enda skola i Stockholm med helpension. Hjärligt läge nära Humlegården.

Praktiska skolan i Södertelje Ekdahlsgr. 11, börjar ny 3 mån. kurs 1 febr.
 Grundlig och praktisk undervisning i allt husligt arbete. Helinack, kan erh. vid skolan. Soliga vackra rum. Endast friska och verkligt intresserade elever antagas. Referenser: Fröken A. Klingenberg, Södertelje, Rektor Ax. Falk, Södertelje, Dr Rurik Holm, Nääs, Floda st. Prospekt tillhandahållas och anmälningar mottagas af skolans föreståndarinnor.
Anna Björkman, ex Handarbetslärarinna. **Rosa Mutén**, ex Skolkökslärarinna.

Nobynäs Hushållsskola.
 Vårtermin från 20 jan.—20 maj 1916.
 Bildade flickor mottagas å **Nobynäs Herrgård**, bel. på Smålandska höglandet i härlig trakt.
Hushålls- slöjd- och språk-undervisning. Examinerade skickliga lärarinnor. **Godt hem.** Förest.: **Fru E. von Kothen**, Nobynäs. **Frimaryd.** Rt 5.

Lektioner i Linnésömnad,
 äfven blusar, underkjolar, skjortor och barnkläder.
 Elever mottagas dagligen 15 sept.—15 dec., 12 jan.—10 juni.
Eva Egnér. **Karin Egnér.**
Sibyllegatan 36, Stockholm. A. T. 210 04.
 R. T. 8530. Under jul och sommar är adr. **Asarum** R. T. Karlshamn 300.

BENNINGE HEMSKOLA
Strengnäs.
 Vårterminen 4 Jan—25 Mars. Undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, slakt, väfning, sömnad, tvätt, m. m. Teoretiska kurser i sjukvård, barnavård m. m. Prospekt och vidare upplysningar enl. ofvanskrifna adress.
 Landtushålls- och trädgårdskurs å 3 mån. 1 April—1 Juli.

Fröbel-Institutet i Norrköping.
 I utbildningskursen för kindergårten mottagas några nya elever i januari. Närmare upplysningar genom prospekt.
Ellen och Maria Moberg.

Husmoderskursen
 vid **Praktiska Hushållsskolan i Lund**
 börjar ny kurs den 20 Januari 1916. Inträdesfordringar äro att hafva genomgått minst 6 klasser i läroverk eller äga motsvarande utbildning. Undervisning meddelas i enklare och finare matlagning, bakning, konservering, födoämneslära m. m. Prospekt och upplysningar lämnas af skolans föreståndarinna, adress: Sandgatan 8, LUND.

Nya Hushållsskolan,
 19 Västra Trädgårdsg. 19, Stockholm,
 hvilken år 1881 grundades af Fröken Hedda Cronius, fortsätter sin verksamhet i samma anda och efter samma plan som under alla föregående år. Skolan afser att meddela bildade flickor undervisning och öfning i enklare och finare matlagning, bakning, syltning och inläggning af grönsaker, finstrykning samt öfriga inom ett hushålls förekommande göromål, för att sålunda sätta dem i stånd att på ett praktiskt sätt förestå egna eller andras hem. Äfven meddelas en kortare kurs i Födoämneslära och Hälsovårdslära.
 Skolan har varit besökt af tretusenettundranittont (3,119) elever. Hvarje kurs omfattar 4 eller 4½ månader. Elever mottagas äfven på kortare tid.
 Ny kurs börjar den 15 nästkommande januari. Prospekt och vidare upplysningar meddelas af

Fröken Berta Erlandsson,
 19 Västra Trädgårdsgatan 19, Stockholm.

Bränslebesparing!
 Köp **Äggbricketter** å Kr. 4.50 pr hl. passande för kokspisar och eldning på galler i kakelugnar.
JOH. LUNDSTRÖM & Co. A.-B. Riks och Allm. Telefon Nammnanrop "LUNDSTRÖMS"

Rektor Laurells Skolhem.
 Elementarskola på landet — vid skog och sjö i Värmland. Realskolas kurser. Anpassning i studierna efter elevernas krafter och begåfning. Goda resultat af ökad studiefråga och återvunnen hälsa. Akad. utbild. lärare. Effektiva metoder. Rikl. friluftslif. Slöjd-, skogs- och landbrukssysslor.
 Adr. Vike per Kristinehamn. Rikstel.

Göteborgs Nya Husmoderskola
 S. Allégatan 2 A. Rt. 106 24. Husmoderskurs på 1 termin. — Längre och kortare kurser i matlag., bakn., konserv., linnésömn. m. m. — OBS! Äfven kurser för fruar. — Prospekt på begäran.
Elvira Friberg. Hildegard Friberg.

KLÄPPENS HUSMODERSSKOLA, Nyland,
 börjar sin första termin den 25 Januari 1916. Skolan meddelar teoretisk och praktisk undervisning i allt som hör till ett välordnat hems skötande och har jämväl till uppgift att tjäna som förberedande kurs för sådana unga flickor, som ämna söka inträde vid skolköksseminarium. Prospekt och referenser på begäran genom skolans föreståndarinna
Sigrid Ödlund, född Örtendahl.
 Utex. fr. husmoderskursen vid Fackskolan för huslig ekonomi i Upsala och lärarinnekursen vid Ateneums skolköksseminarium i Stockholm.

Sven Kjellströms & Gerda von Sydows
MUSIK- OCH SÅNGINSTITUT
Dauids Bagareg. 1 - Stockholm.
 ALLM. TEL. 285 11. RIKS TEL. 94 33.

Elsa Philips Husmodersskola,
 Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A),
 börjar sin 16:de termin för bildade unga flickor den 27 jan. 1916. Undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, konservering och inläggningar af bär, frukt, grönsaker och kött; vegetarisk matlagning, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushålls ekonomi m. m. **Olika kurser.** Examinerade lärarinnor. Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi. Prospekt, ref. och närmare upplysning på begäran.
ELSA PHILIP, Stockholm.
 Karlavägen 25. Tel. Östern. 1810.

Elisabeth Östmans Husmoderskurs
 Grundad år 1902.
 Kursen för unga bildade flickor, som omfattar 3½ mån., börjar tisdagen den 25 januari 1916.
 Prospekt och närmare upplysningar på begäran.
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND,
 Riks 2035. Stockholm, Klarabergsgatan 40, 5 tr., hiss. Sthlmstel. 9302.

Vid val af
MÖBLER
 gör förfrågan hos
A.-B. GUST. FLINTA, HEDEMORA.

NYA WERMLANDS-TIDNINGEN
 Grundl. 1850 Karlstad Grundl. 1850 är Värmlands största och äldsta tidning

Musiknyhet!
 "Hjälpredda för pianister vid val af noter"
 har utkommit. Bidrager att fylla ett länge känt behof. Upplysande, oumbärlig för små och stora pianister. **Pris 60 öre.**

BRUNKEBERGS TEATERN
 Alltid veckans bästa nyheter!

Idun utgifves denna vecka i A och B.